

Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Authorized as second class mail, Post Office Dept., Ottawa

* * *

Už išlaisvinimą Lietuvos!

Už ištikimybę Kanadai!

* * *

FOR LIBERATION OF LITHUANIA!
FOR LOYALTY TO CANADA!

Nr. 7 (73)

PRICE 10c

MONTREAL, 7 APRIL, 1948

KAINA 10c

VIII METAI

KURKIME K.L.T. SKYRIUS

Kanados Lietuvių Centro Taryba praeitame "N.L." numeryje paskelbė atsišaukimą visoje Kanadoje organizuoti skyrius. Ar mes pagalvojome ką tai reiškia?

Neslėpkime, kad patrijotinio nusistatymo lietuviai Kanadoje lig šiol tebėra silpniausiai susiorganizavę iš visų kraštų. Brazilijoje, Argentinoje, Anglijoje, Prancūzijoje, net Danijoje ir Belgijoje, kur lietuviai didesniu skaičium atsirado tik karo metu, visur jie jau turi organizacijas apimančias visą kraštą, neretai leidžia laikraščius, palaiko ryšį su kitų kraštų lietuvių organizacijomis ir t.t. Tuo tarpu Kanados lietuviai vis dar tebegyvena Amerikos lietuvių organizacijų šešėly, tarytum ten kitoks kraštas ir kitokios galimybės.

Tikrumoje yra visai priešingai! Kanados lietuviams susiorganizuoti lengviau, kaip Amerikos. Daugumas Kanados lietuvių yra atvykę neseniai, po 1926m. ir visi tebėra jautrūs savo senajai tėvynei Lietuvai, o aeretas ruošėsi grįžti atgai ir įsikurti tenai. Kanados lietuviai žymiai mažiau išsiblaškę, kaip Amerikos lietuviai — Montreal, Toronto, Vinnipeg, Vancouver, dar kelios ūkininkų apgyventos vietovės — tai viskas. Naujai atvykstantieji tebegyvena stovyklomis arba grupėmis įvairiose vietose. Jokių sunkumų susiorganizuoti nėra, tiksliai reikia šiek tiek iniciatyvos ir gerų norų.

Kad taip yra, rodo ir komunistinės pakraipos lietuvių pavyzdys, kurie pasinaudodami 1930-33m. krizės sunkumais, naujai atvykusių įsikūrimo vargais, Kanados ūkio perstatymu raudonoje šviesoje, o ypač sturistiniu visų blygybių, kurių kiekvienam krašte netrūksta, įstengė pritraukti nemažą skaičių visai padorių mūsų lietuvių, kurie išvykdami iš Lietuvos ir

sapne nespėjo tapti komunistais ar jų draugais. Tačiau jų rūmas labai trapus. Visa "L.B." propaganda teudėjo lietuviams glėžnutį kiautėlį. Viduje jie liko ir šiandien didžiausiais privačios nuosavybės, demokratiškos laisvės ir lietuviškumo šalininkais. Tik dėlto "L.B." ir visos ji remiančios organizacijos kratosi komunisto vardo, kaip velnias kryžiaus, nors per visus "L.B." puslapius teskamba vien paneigrikos Maskvai ir kritika bei šmeižtai likusiam pasauliui. Jie dangstosi visokiais "progresivistų", "darbininkų", "savitarpio šalpos" organizacijų ir kitais vardais, tačiau visur ir pro visus plyšius vistiek lenda grubus Maskvos tarno veidas.

Be tautinio nusistatymo lietuvių organizacijos visai Kanadai jokia efektyvi veikla neįmanoma. Tik dėlto Kanados lietuviai maža tepasireiškė lietuviškoje spaudoje, ilgai nesukūrė savo laikraščio, maža tepirsidėję savo brolių tremtyje gelbėjime, neįgijo didesnio storio Kanados vyriausybės akyse, neįstengė išnaudoti Kanados teikiamų atskiroms tautybėms laisvės vaikų auklėjimo ir švietimo srityse ir t.t. Jeigu kas buvo daryta, tai tik išblaškytai, be plano, be didesnių lėšų sutelkimo, vien atskirų žmonių iniciatyva.

Dar keli žodžiai dėl santykių su jau esančiomis organizacijomis. Naujai

kuriamų skyrių santykiai su visomis tautinės krypties ir neutraliomis organizacijomis turi būti kuo geriausi. Jeigu kuri organizacija turi užėmusi kurį nors darbo barą, lai ji ir dirba toliau — darbų turime daugiau, kaip žmonių. Varžytis ne tik nereikalinga, bet ir žalinga.

Kanados Lietuvių Tarybos skyriai turi stengtis sutraukti visus tautinio nusistatymo lietuvius, kaip neorganizuotus, taip ir kitoms organizacijoms priklausančius. Kanados Lietuvių Tarybos skyrius turi būti visų vietos lietuvių organizacija, o Kanados Lietuvių Centro Taryba — visų Kanados lietuvių rinktų atstovų demokratiškai išrinkta atstovybė. Tik šituo keliu turi būti einama.

Nereikia nusiminti, jei vietomis is pradžių nebūtų susilaukta visuotinio pritarimo. Laikas yra geriausias gydytojas. Reikia pradėti kad ir nuo mažo, o laikui bėgant neabejotinai visuotinos Kanados lietuvių organizacijos mintis laimės ir prie jos prisidės net ir tie, kurie šiandien į visą tą reikadą žiūri šaltai ar net atsuka nugarą.

Laikas brangus. Kova už Lietuvos laisvę, pagalba tremtiniais, spauda jos platinimas laukia organizuotos talkos. Į rudenį bus sušauktas Kanados lietuvių atstovų suvažiavimas, kuris padės pamatus visai organizacijai ir išrinks naują Centro Tarybą. Todėl nedelskime su skyrių steigimu.

REDAKCIJOS VARDU

Susidėjus aplinkybėms, grynai dėl asmeniškų priežasčių, pirmasis spausdintas "Nepriklausomos Lietuvos" rektorius p.L. Girinis pasitraukia. Nors laikraštis toli gražu dar nėra toks, kokių mes visi jį norėtume matyti, tačiau vis dėlto jis jau vaidina didelę rolę Kanados lietuvių gyvenime. Poniui L. Giriniui esame už tai dėkingi.

Perimant laikraščio tolimesnį redagavimą norėtusi pasidalinti su skaitytojais kai kuriomis mintimis.

Pirmiausia, redakcija stengsis lai-

krašti padaryti daugiau "kanadietišku" — duoti daugiau žinių kaip iš Kanados lietuvių gyvenimo, taip ir bendrai iš viso krašto politinio, ekonominio ir kultūrinio gyvenimo. Taip pat bus duodama daugiau žinių iš užsienio, apžvalgų ir trumpų žinučių forma. Šias žinias "Nepriklausomai Lietuvai" pateikti skaitytojui visų sunkiausia, kadangi laikraštis kol kas pasirodo tik kas antra savaitė, todėl žinios pasensta arba būna jau perskaitytos kituose laikraščiuose.

Didelis dėmesys bus kreipiamas į organizacinį lietuvių gyvenimą ir pagalbą tremtiniais, kadangi tai yra pagrindiniai stulpai tolimesniame mūsų kelyje. Galutinėje sąskaitoje nuo jų priklausys ir šio laikraščio likimas. Taip pat nebus užmiršta besikurianti pasaulinė lietuvių bendruomenė, kurios dalyje ir mes sudarome.

Bus stengiamasi ugdyti lietuvių spaudą ir lietuvių kultūrinį gyvenimą Kanadoje, o taip pat supažindinti skaitytojus su tos rusišios užsienio lietuvių laimėjimais.

Redakcija nusistačiusi griežtai reaguoti prieš visus mūsų tautinio darbo šmeižtus, daromus kaip žodžiu, taip raštu.

Laikraštis neduos pirmenybių nei vienai grupei, nei vienai srovei. Jis bus visų Kanados lietuvių laikraščiu ir stengsis ne skirstyti, o vienyti.

Kad laikraštis būtų įdomus, neužtenka vieno redaktoriaus ir jo gerų norų. Reikalingi bendradarbiai, korespondentai, vertėjai. Tik siųsdami žinias iš visų Kanados kampų, tik sekdami Kanados ir pasaulinę spaudą ir rašydami ir versdami įdomesnius straipsnius, galėsime padaryti laikraštį įdomiu ir naudingą. Redakcija kviečia rašyti trumpų, aiškių ir teisingų korespondencijų, tačiau neprisidėti jomis prie visuomenės kiršinimo ir vienybės ardymo lietuvių tarpe. Būsime didžiai dėkingi visiems lietuvių rašytojams ir mokslininkams Vokietijoje, Amerikoje ir kitur, kurie teiksįs paremti vos pradėdantį vystytis "Nepriklausomą Lietuvą" savo kūriniais ir straipsniais.

Laikraštis vis dar negali ištesėti savo pažado — būti savaitiniu. Svarbiausia priežastis — lėšų stoka. Dar daug jos minčiai pritariančių vietinių ir naujai atvykusių lietuvių neįstojo į prenumeratorių eiles. Ko jie laukia? Juk tik turėdama pakankamai prenumeratorių "Nepriklausoma Lietuva" taps rimtu savaitraščiu.

Redakcija ir toliau pasitiki aukotojų duosumu, kurių dėka šis laikraštis ir pradėjo eiti. Mes tikrai tikime, kad per šiuos metus "Nepriklausoma Lietuva" tvirtai atsistos ant kojų ir nebus taip daug reikalinga pagalbos iš patriotinio nusistatymo lietuvių ir jų organizacijų aukomis.

Pr. R.

(Perkelta į 5 pusl.)

ITALIJOS RINKIMU ISVAKARESE

Pasaulinės politikos dėmesio centre šiuo metu yra Italijos rinkimai, kurie įvyks balandžio mėn. 18 d. Kai kas tvirtina, kad tą dieną bus balsuojama už pasaulio taiką arba karą. Gal tatau ir perdėta, bet kad Italija užima raktinę poziciją. Viduržemio jūroje, tas visiškai aišku. Vakarų demokratijos siekia sudaryti valstybių blokus, kuriais būtų užkirtas kelias tolimesnei bolševikų ekspansijai. To siekiant neseniai buvo pasirašyta Benelux kraštų — D. Britanijos, Prancūzijos, Belgijos, Olandijos ir Luxemburgo — karo sutartis. Skandinavų kraštai stovi prieš apsisprendimą dėtis su Vakarais ar Rytais. Graikija ir Turkija, pajutusias Sovietų spaudimą, tuoj pat po karo apsisprendė už Vakarų Demokratiškosios paktų būt užbaigtas valstybių kvos pastangomis išsproginti esamą tvarką iš vidaus. Dabar jau atvirai kalbama apie Arabų bloko sudarymą pagal Benelux kraštų pavyzdį. Arabų kraštų paktų būt užbaigtas valstybių lankas nuo D. Britanijos bemaž iki Indijos, kurios ryžtasi spiritis prieš Sovietų imperializmą.

Sovietų Rusija taip pat nesnaudžia. Ji pirmoji po karo pradėjo sistematiškai stiprinti savo pozicijas jau užimtinės santvarkas komunistinėmis diktatūromis. Tatau jau padaryta Pabaltijėje, Lenkijoje, Rumunijoje, Bulgari-

joje, Vengrijoje, Jugoslavijoje, Albanijoje, o prieš kelias savaites ir Čekoslovakijoje. Visa tai buvo padaryta nesiskaitant su priemonėmis: kur negelbėjo propaganda, Raud. Armijos grėsmė, teroras, ten baigė darbą kartuvės, bet tikslas buvo pasiektas. Dabar jau prievartaujama Suomija. Spėjama, kad panašaus likimo gali laukti ir Norvegija, jei Skandinavų kraštai ir toliau bandys žaisti savo neutralumu.

Šito jėgų persigrupavimo akivaizdoje Italijos rinkimai įgyja nepaprastos reikšmės. Jei Italijoje laimės demokratinis sparnas, tai Italija neabejotinai prisidės prie Vakarų Europos karinės sutarties ir užbaigs Europos valstybių grandinę prieš Sovietų Rusiją. Jeigu Italijoje laimės komunistai,

SKAITYTOJU DEMESIUI

Ryšium su pasikeitimais redakcijoje šis numeris išeina kelias dienas pavėlavęs. Toliau "N.L." eis kas dvi savaitės, iki bus sudarytos sąlygos paversti ją savaitraščiu.

Redakcija.

Paskubėk Atsilyginti
Už Skolon Siunčiamą
"Nepriklausomą Lietuvą".

PERSKAITYK, PAGALVOK IR PADEK

Kanados Lietuvi! Tautiečiai tremtyje šaukiasi Tavo pagalbos. Juos negailestingai slėgia Vokietijos griuvėsiai, kuo toliau, tuo labiau graso užlieti naujas raudonasis tvanas, o badas kasdien žiūri akis. Tu gauni jų laiškus, skaitai jų dejonas laikraščiuose, girdi atvykusiųjų pasakojimus. Neužsikimšk ausų, nes daugeliui Europoje tatau gyvenimo ar mirties klausimas. Neiškalbinėk vietos stoka, nepatogumais, galimu atvykusiųjų nepasitenkinimu ir pn. Vis tai labai menki dalykai lyginant su jų gelbėjimu iš gresiančio pavojaus.

Visi, kurie kviečiasi tremtinius arba juos prigludžia, daro didelę auką, daug didesnę už pinigines aukas. Jie yra tautos gelbėtojai, naujos gadyinės knygnešiai, jie turi būti registruojami ir skelbiami spaudoje. Knygnešiai gelbėjo nuo mirties tautos dvasią, o šie paskutinieji gelbsti ir dvasią ir kūną drauge.

O, rodos, su gerais norais padėti netaip jau sunku. Pas mane guli šimtai laišku su prašymais pagelbėti. Daug yra tokių, kurie šioje pusėje nieko neturi ir jų atkvietimas būtų tikrai didelis pasiaukojimas. Bet yra ir tokių, kur yra kvietėjas, yra pinigai kelionei, bet trūksta kurio nors vieno dalyko, pavyzdžiui kambario laikinai apsistoti, darbo sutarties, Kanados ūkininko parašo po pareiškimu (application) ir pn.

Tautietai, Perskaityk atydziai žemiau paduodamas norinčių atvažiuoti grupes ir nuoširdžiai pagelvok, ar tu negali kam nors pagelbėti. Štai jos:

1. Sužieduotinis nori atsikviesti savo būsimąją. Jis turi pinigus kelionei apmokėti, pats gali duoti affidavitą, bet duodant pareiškimą imigracijos įstaigai jis turi nurodyti kambario adresą, kur atvažiavusioji galetu apsistoti. O miške dirbdamas kur jis tą kambarį ras? Ar didelė tau būtų rizika duoti savo adresą, o reikalui esant, atvykusią sužadėtinę kokia savaite palaikyti.

2. Brolis nori atsikviesti brolių arba visą šeimą. Vis tai jautrieji miškų kirtėjai, kuriems Vokietijos prisiminimai tebėra gyvi. Jis turi pinigų kelionei apmokėti, jis turi teisę kviesti, bet kaip ir sužadėtinės atveju, reikia rasti žmogų, kuris sutiktų atvykusius laikinai priglauti. Nesvarbu kur: mieste, kaime ar prerijoje, bet tik po stogu, kuris patenkintų atvykusį patikrinti imigracijos inspektorių.

3. Kanados miestų lietuviai nori atkviesti savo draugus, bet jų negalima kviesti į miestą. Jie sutinka padengti visas keliones išlaidas ir tiesiai iš uosto pasiimti juos pas save. Reikia ūkininko, kuris pasirašytų po affidavitu.

4. Giminės Amerikoje sutinka padengti visas kelionės išlaidas, apsiima atvykusius paremti pinigais, kad jie galėtų įsikurti, bet ir vėl — reikia Kanados ūkininko parašo. Reikalui esant, sutinka dirbti ūkyje. Yra viengungių ir šeimų.

5. Vyrai, mergaitės ir šeimos Anglijoje, Prancūzijoje, Danijoje ir kituose Europos kraštuose nori patekti į Kanadą. Daugumas jų turi pinigų kelionei, bet reikia kvietėjo ar bent darbo sutarties (employment contract) iš ūkininkų. Visi sutinka dirbti žemės ūkyje, bet gali tuojau pat imtis ir kito darbo savystoviai.

6. Pavieniai asmenys ir šeimos Vokietijoje ir kitur, kurie čia neturi nei giminių, nei pažįstamų, maldauja rasti ūkininkus, kuriems reikalingi darbininkai. Už atkvietimą jie sutinka atidirbti su kaupu. Šita grupė pati didžiausia ir geros valios lietuvių pagalbų pati reikalingiausia.

Pasvarstyk, prieteliau, ar negali kuriai nors šių nelaimingųjų grupei pa-

gelbėti? Jei gali, nedelsdamas rašyk Lietuvių Tremtinių Gelbėjimo Komiteto Kanadoje įgaliotiniui emigracijos reikalams šiuo adresu: Pranas Rudinskas, 214 2nd Ave., Ville La Salle, Montreal 32, Que. Pageidaujant bus pasiūsti norimos grupės sąrašai, kad galima būtų Tamstai pačiam susisiekti su kviečiamaisiais.

Lietuviai ūkininkai! Tamtos čia galite daugiausiai padėti, nes tik į žemės ūkį galima bet ką atkviesti.

Skaudu skaityti tremtinių laiškus, kurių dėl vietos stokos negaliu čia paduoti. Bandau ieškoti jiems pagalbos per Kanados žemės ūkio patarėjus agronomus, per įvairias įstaigas ir organizacijas, bet ar galima tikėti, kad anglas ar prancūzas lengviau suprastų lietuvių tremtinio dalia, kaip pats lietuvis? Ūkininkų ieškojimas vienam žmogui praktiškai yra neįmanomas jau vien dėl milžiniškų atstumų ir lėšų stokos, dėl kurių nėra nė vieno asmens vien tik tam reikalui atsidėjusio. Tuo tarpu po savo tiesioginio darbo maža ką galima padaryti, ypač kai vien laišku per du mėnesius atsakyta virš 200, o dar daugiau visai nespėta atsakyti ir teks tenkintis bendrais pranešimais į tremtinių spaudą užjūryje.

Užtat, tautiečiai, eikite visi į talką, nes tik bendromis jėgomis galime palengvinti emigracijos problemos sprendimą.

Agr. Pr. Rudinskas.
LTGKK Įgaliotinis
Emigracijos Reikalams.

**Remdamas "N. Lietuva"
prisedi prie Lietuvos
laisvinimo darbo**

Raud Armijos Vyr. Leitenantas

TEISKITE MANE

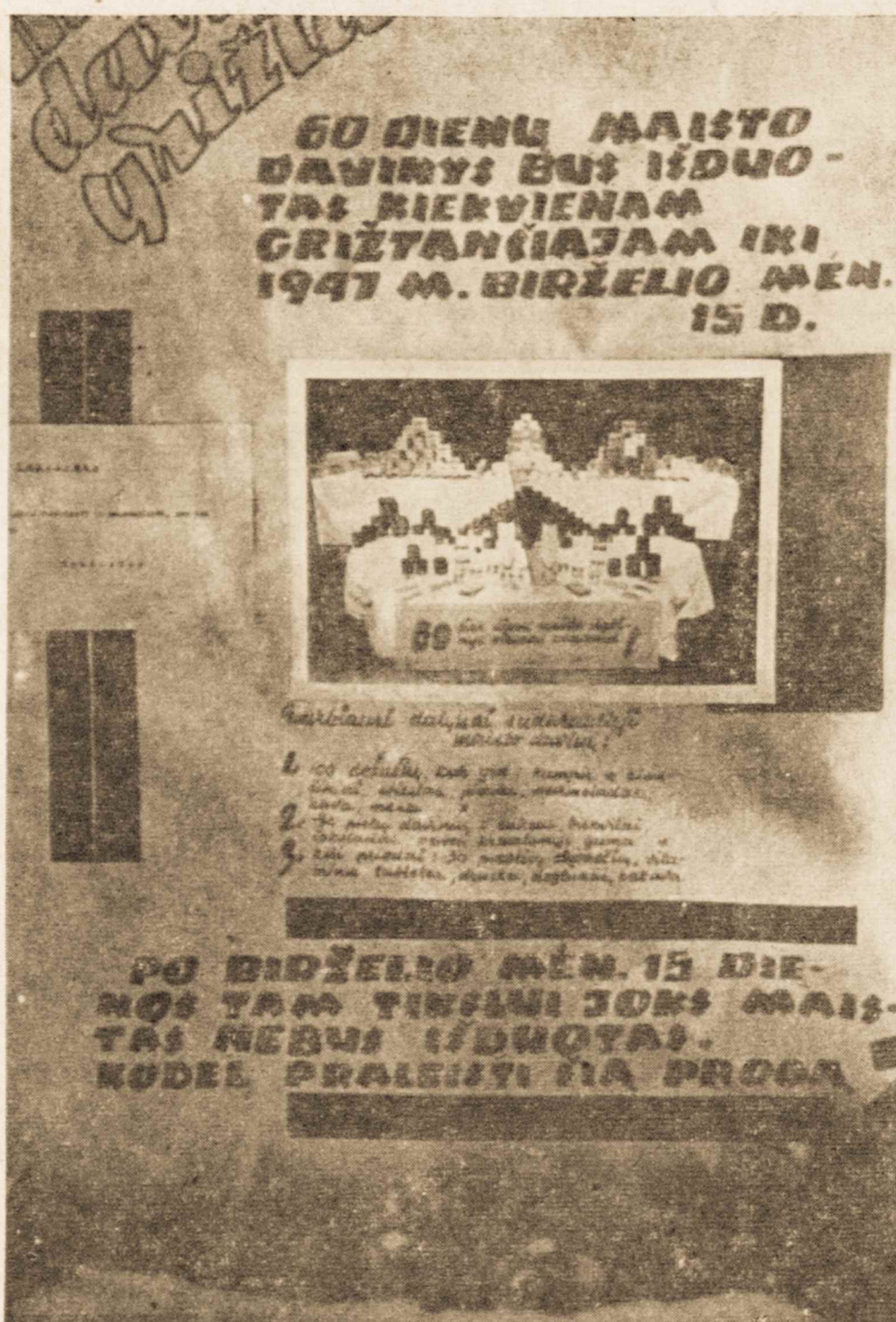
Dedame šį vieno Raud. Armijos Vyr. Leitenanto straipsnio vertimą iš prancūzų laikraščio „La Libre Parole“ 1947 m. Nr. 4. Straipsnio vertėjas J.N.S. labai norėtų, kad jį paskaitytų „užkietėjusi kanadiška lietuvių komunistė V.“ (Red.)

I

Jeigu mano atsiminimai gali kam nors būti naudingi, aš mielai pasidalinsiu visu tuo, ką esu matęs ir pergyvenęs. Turiu pasakyti, kad aš nesu baltagvardietis, nė kontr-revolucionierius, nė savo tautos išdavikas ir taip pat nesu jos priešinys. Nuo 1934 metų esu Komunistinio Jaunimo Sąjungos narys, nuo 1940 metų tarnauju Raudonojoje Armijoje ryšių daliniuose. Mano vyresnysis brolis kompartijos narys, ordono kavalierius, Raudonosios Armijos majoras, užmuštas 1943 metais "laisvinant" Lenkiją. Mano tėvas buvo partijos komiteto sekretorius viename tolimame rajone, miręs 1938 met. Mano visa šeima buvo visiškai sąmoningų įsitikinusių sovietiskų pažiūrų. Taigi mano socialinė kilmė buvo be priekaištų ir dėmių.

Man buvo visiškai svetimas ir nesu-prantamas pirmasis karo mėnesiais daugelio karių ir didelės dalies vadų siekimas pereiti į vokiečių nelaisvę. Aš netikėjau vokiečių išlaisvinimo ideja.

Dažnai ateidavo man į galvą mintis nęjaugi aš su savo patriotiniu įkarščiu mušti "arijus" iki paskutinio, esu teišsus, o milijonai jau perėjusių ir kasdieną pereinančių į priešo nelaisvę — yra neteisūs? Aš mačiau masinį

TEISYBE APIE REPATRIJACIJĄ

Maskvos ir jos tarnų propaganda siekia įtikinti pasaulį, kad visi, kurie nori grįžti namo, stovyklų administracijos areštuojami, persekiojami ir net sumušami.

Viršuje matome paveikslą 60 dienų maisto davinio su atitinkamu užrašu,

kuris buvo Vokietijoje duodamas tiems, kurie sutikdavo grįžti namo. Taigi, visagalė tremtinių globėja UNRRA net kyšiais stengėsi papirkti savo pavaldinius grįžimui, o ką jau bekalbėti apie bet kokią trukdymą.

desertyravimą, ginklų metimą ir visokiais būdais stengiamasi pereiti į priešo nelaisvę ir nesmerčiau, kai ištisais pulkais šaudydavo šiuos "išdavikus". Nepaprastai džiaugėsi, kai 1942 metais sužinojau, kad kariai jau nesisten-gia daugiau pereiti į vokiečių nelaisvę. Niekas jau neabejojo, kad vokiečiai eina ne laisvinti, bet visiškai naikinti tiek ginkluotus, tiek taikius gyventojus. Aš girdėjau daugelį keiksmų iš karių prieš vokiečius už jų elgesį su belaisviais ir jų planingą naikinimą. Kariai daugiau jau netikėjo į vokiečių išlaisvinimo misiją. Mums vidutinio rango vadams, jau neberekėjo bijoti savo karių. Kovose prie Orlo miesto pasisekė man paimti tris vokiečių sunkiuosius tankus į nelaisvę. Čia aš buvau sužeistas. Už karinį pasižymėjimą buvau apdovanotas, taip vadinamu Raudonosios Armijos Vėliavos ordinu.

Pasveikęs vėl grįžtu į frontą. 1942 metų spalio mėn. kartu su savo visu štabu patenku į apsupimą. Čia mus negailestingai muša bombomis. Po dviejų dienų dįdvyriško priešinimosi, nusišovus dalinio vadui, patenkame į nelaisvę. Bombardavimo metu buvo nuplėšti mano vienos rankos trys pirštai. Kodėl aš, dalinio vadas, partijos kandidatas, nenusišoviau, kaip mus visuomet mokindavo, o sutikau būti paimam į nelaisvę-negaliu to pasakyti. Gal būt mano rankos sužeidimas mane nuo to atititaukė, gal būt įsitikinimas, kad buvo gintasi iki paskutiniųjų, gal būt vienolikos dienų trukęs atkaklus gynimasis privedė mane prie visiškos apatijos.

Juk to paties likimo susilaukė apie

du tūkstančių karių ir vadų! Neprašinėsiu čia to pasibaisėjimo savo nelaisvę, pasibaisėjimo, apėmusio, mane, matant vokiečių elgesį su belaisviais. Sušaudymas už nepaklusnumą, mirtis iš bado, sušaudymas išvargusių ir ligo-nių, negalinčių eiti. Pati laikiausia fantazija negali pavaizduoti šių visų išgyvenimų!

Tiktai Lvoje pagydoma mano ranka ir su sekančia partija esu išvežamas į Sileziją netoli Kotovicų, kur aš, nežiūrint mano sugadintos rankos, dirbu sunkiausiose sąlygose. Apie vokiečių nelaisvę daug buvo rašoma. Aš gi iš savo pusės tik pasakysiu: ten aš daug vargo patyriau.

1943 metais man buvo pasiūlyta įstoti į Vlasovo Armiją. Nedaugelis belaisvių rašėsi, bet ir tie — silpnesieji dvasia. Aš griežtai atsisakiau. Užsi-rašantieji dažniausiai motyvavo savo žygį tuo, kad jie skverbiasi išeiti iš lagerio. Tiesa, gyvendami lageriuose ir ši tą skaitydami, mes kaž kaip savotiškai pradėjome pervertinti įvairias vertybes ir įvykius. Pradėjome kritiškiau žiūrėti į Sovietų Valdžios potvarkius. Palygindavome gyvenimą tėvynėje su vokiečių gyvenimu čia Vokietijoje. Bet tai dar buvo toli gražu iki visiškų mūsų valdžios darbų paneigimo. Visi mes didžiausiu entuziasmu sekdamė žinias apie Raudonosios Armijos laimėjimus, kurie lengvino mūsų sunkią būklę. 1943 metų rugpiūčio mėn. aš su keturiais savo draugais nutarėme bėgti ir patekti į Raudonąją Armiją. Bet diena prieš pabėgimą mes visi 5 buvome suimti, skaudžiai sumušti ir nugabenti į bai-

siausią iš visų AUŠVICO lagerį. Be abejo kaž kas mus išdavė iš anksto išpėjant lagerio administraciją.

Neprašinėsiu čia baisių darbo sąlygų giliai žemėje. Tai bus be abejo vienas iš žiauriausių vokiečių nelaisvės gyvenimo puslapių. Po 4 mėnesių aš virtau visišku invalidu: kosėjau kraujais, o mano kojos sutino.

Gegužės mėn. mane, kaip netinkamą sunkiam darbui, perkėlia į Hannoverio rajoną į atsarginių dalių fabriką. Šiuo laiku man ir vėl buvo pasiūlyta įstoti į Vlasovo Armiją. Aš geriau sutikau mirti, bet likau ištikimu savo tėvynei.

1944 metų galas ir 1945 metų pradžia buvo didžiausio išlaisvinimo laukimo periodas. Daug buvo bandymų pabėgti, organizuoti, tačiau visas baigdavosi labai liūdnei. Kai jau mes visiškai nustojomė išlaisvinimo vilties-visiškai netikėtai atėjo amerikiečiai. Viename dideliame mieste buvo paskirtos erdvios patalpos mums vadinamiems "OSTOV CAMS". Aš pasiėmiau atsakingas pareigas buv. belaisvių organizavime. Gavome lovas su reikmenimis, amerikiečių karių maisto davinį, mus aprėngė ir apavė visiškai naujais drabužiais ir avalyne, padėjo organizuoti savo klūbą su savi-veiklos rateliais. Pas mus pradėjo atvykti iš tolimesnių rajonų buv. belaisviai, civiliai vyrai, jaunimas ir moterys, prievarta atvežti į Vokietiją darbams iš užimtų vokiečių Rusijos kraštų. Turiu pasakyti, kad dėka puikaus maisto ir mediciniškos priežiūros greit visi atsigavo. Mūsų tarpe buvo daug karių, pabuvojusių įvairiuose kraštuose, mačiusių ūkininkų ir darbininkų gyvenimo sąlygas. Visi beveik stebėjosi, kad neradę vadinamo mūsų sąvoka proletariato nė Prancūzijoje, nė Vokietijoje, nė Belgijoje, nė kitur.

Ūkininkų turtingumas mums krito į akis ir noromis nenoromis teko daryti kritiškų pastabų mūsų sovietiskai-kolchoziniam ūkininkavimui. Bet ir realūs asmens laisvės principai griežtai skyrėsi nuo mūsų konstitucinių pamokslų. Mūsų tarpe atsirado daug visiškai nenorinčių grįžti namo. Man tas reiškinys atrodė tiesiog neįmanomu, beprasmišku, nenormaliu.

— Aš negalėjau sulaukti dienos, kuomet galėsiu grįžti pas savuosius. Buvau 400 žmonių vadovu, kurie buvo pasirėję grįžti tėvynėn.

Rusijoje pasiliko mano motina, brolis ir sesytė ir todėl aš turiu būti labai atsargus. Dėl šių priežasčių aš negaliu nurodyti datų, vietų ir mūsų kelionės maršruto. 1945 m. vasarą amerikiečiai su savo automašinomis pagaliau išvežė mus į sovietų zoną. Atsisveikinimas su nenorinčiais grįžti buvo labai nedraugiškas. O nenorinčių grįžti buvo apie 70%. Aš juose įžiūrėjau nedėkingus, paklydusius tėvynės vaikus, o jie, neslėpdami, vadino mus kvailiais. Atsisakyrimo momentas vos neparėjo į peštynes. Neslėpsiu, kad mielu noru būčiau suareštavęs ir likvidavęs karščiausius negrįžimo agitatorius. Man jie buvo lygiai nepakenčiami, kaip fašistai, kontr-revoliucionieriai, diversantai, kenkėjai.

Mes sovietų zonoje. Už kelių minučių, išvykus amerikiečių automašinoms, mums buvo įsakyta išsirikiuoti į 5 grupes: 1) buv. vadai, 2) buv. raudonarmiečiai ir raudonieji jūrininkai, 3) vokiečių išvežtieji asmenys vyrai, 4) moterys ir 5) vaikai iki 14 metų. Prieš išsiskirstant grupėmis, buvo duotas įsakymas visus daiktus sudėti į nurodytą vietą. Nė mažiausio ryšulėlio niekas neturėjo teisės prie savęs pasilikti. Mane labai nustebino nepaprasta daugybė ginkluotų karių, apsupusių mus iš visų pusių. Išsiskirstėme, išsiskaičiavome ir laukiame išeinant viršininkų. Laukėme virš valandos. Sėstis ir tarp savęs kalbėtis buvo griežtai uždrausta. Pagaliau ateina karininkas ir nepasisveikinęs liepia mums nuimti

(Perkelta į 6 pusl.)

KANADOJE IR PASAULYJE

Penktoji raudonųjų kolona Kanadoje kontroliuoja Stalino satelitu diplomatus

Dr. J. Kotrly, atsistatydinęs po perversmo Čeko-Slovakijos generalinis konsulas Montreale, padarė spaudai visą eilę sensacingų pareiškimų. Bene įdomiausias iš jų, tai kad jis Kanadoje turėjęs prižiūrėtoją. Tai Cyprian Slimak, The Labor Progressive Party (buv. komunistų) narys, Kanados pilietis, gyvenęs Toronto. Jis turėjęs kovoti su juo dėl jo intencijos naudotis diplomatinio pašto visokiai kiršinančiai komunistinei literatūrai įgabenti iš Pragos. Jam, griežtai atsiskius, visas tas paštas buvęs nukreiptas per Čeko-Slovakijos pasiuntinybę Otavoje. (Star).

KANADA VERBUOJA NAUJOKUS

Mr. Brooke Claxton, Krašto apsaugos ministras, kovo mėn. 30 d. paskelbė atsišaukimą stoti į kariuomenę savanoriais. Kanada krašto apsaugos reikalams dabar išleidžia keturius kartus daugiau, kaip 1939 m. Kariuomenėje dabar yra 34,000 vyrų, o parlamento leista turėti 42,000.

1947 M. I KANADA ATVAZIAVO 64.127 IMIGRANTAI

Iš viso į Kanadą 1947 metais atvyko 64.127 imigrantai. Tautybėmis: britų 34.899, amerikų (U.S.A.) 9440, airių 2908, lenkų 2610, ukrainiečių 2044, žydų 1866, lietuvių 1273, belgų 843, graikų 659, prancūzų 522, latvių 448, skandinavų 434, vokiečių 300, kitų dar mažiau.

DP iš bendro skaičiaus atvyko tik 7345. Atskiroms provincijoms teko: Nova Scotia 37, Prince Edward Island 5, New Brunswick 19, Quebec 1081, Ontario 4950, Manitoba 755, Saskatchewan 159, Alberta 207 ir British Columbia 162.

Profesijomis: 100 tekstilės darbininkų, 3564 miškų darbininkai, 704 namų ruošos, 37 siuvėjai, 89 hydro statybos, 238 kasyklų ir 168 geležinkelio statybos darbininkai. Be to, dar atvyko 45 siuvėjų šeimų nariai, 193 žydų našlaičiai ir 2207 giminės.

Iš DP per įvairias firmas 1947 m. buvo pareikalauta ir duotas leidimas atvežti 20.201 asmenį, o buvo atvežta tik 5.081. Iš Europos reikalavo darbininkų apie 100 firmų, daugiausiai aukso kasyklos, Ontario Hydro-Electric Commission, Canadian Pacific Railway ir popierio bendrovės. Canadian Pacific Railway reikalavo 2055, atvyko tik 175, Ontario Power Commission 2000, atvyko 91, R. F. Wech Construction Co. 1500, atvyko 96, National Council of Clothing 2316, atvyko 36. Ivaizios popierio bendrovės miškų darbus reikalavo 2317, atvyko visi. Žydams leista įgabenti 1000 našlaičių, kurių atvyko 193. Iš leistų įvežti 3000 moterų namų ruošos darbus atvyko 704.

Kanadoje Komunizmas Skelbiamas Daugiausiai Imigrantu Kalbomis

Windsor Star korespondento Don Cameron paskelbtomis žiniomis komunistinių laikraščių Kanadoje anglų kalboje tėra tik trys su nedaugiau 20.000 skaitytojų ir dar mažiau — prancūzų (dabar uždaryti — Red.). Markso, Lenino ir Stalino mokslas skelbiamas labiausiai, anot jo, ukrainiečių, rusų, suomių ir žydų kalbomis. Po jų seka bulgarų, kroatų, čekų, ven-

grų, lietuvių, norvegų, lenkų ir kitos kalbos. Iš 74 tomis kalbomis spausdinamų Kanadoje laikraščių net 14 yra visai komunistiniai, o dar daugiau iš jų artimi komunizmui. Komunistų tvirtovė ir viso tinklo centras esąs Toronte (Star).

GELEZINKELIU TARIFAI PADIDINAMI 21%

Kanados geležinkelių kompanijoms leista pakelti kainas už prekių pervežimą 21%. Bendrovės buvo prašiusios 30% pakėlimo. Ryšium su tuo, neabejotinai pabrangs visą eilę prekių.

DP ŽEMES UKIO DARBAMS

Darbo Ministerio pavaduotojas Mac-Namara, Otavoje, kovo mėn. 30 d. pareiškė, kad namų ruošos darbams Kanados žemės ūkyje bus verbuojamos jaunos moterys DP stovyklose Vokietijoje. Pirmenybė bus teikiama turinčioms patyrimo žemės ūkyje. Pirmosios mergaitės turėtų atvykti į Kanadą tiems darbams už 6-10 savaičių. Jis kartu pasidžiaugė, kad mergaičių įkurdinimas miestuose susilaukė visiško pasisekimo.

APGAILETINAS IVYKIS

Port Arthur vietovėje Kanados teismas nubaudęs šešius lietuvius miško kirtėjus už muštynes. Tebūna tatau įspėjimu kitiems. Argi mes neturime būdų naudingesniam pinigų išleidimui, kaip girtuokliavimas ir muštynės?

KANADOS DARBININKAI KRATOSI KOMUNISTU

The Montreal Daily Star š.m. kovo mėn. 20 d. įdėjo vedamąjį, kuriame išreiškiamas pasitenkinimas, kad Kanados Profesinės Sąjungos (Canadian trade unions) apsisvalė nuo komunistų kontrolės. Vos kelios sąjungos visame krašte belikę komunistų vadovybėje.

Ukrainiečių Koncertas Montrealio Tetre

Kovo mėn. 27 d. įvyko didelis ukrainiečių koncertas žymiam ukrainiečių rašytojui Ševčenko pagerbti. Jo sukaktį ukrainiečiai mini kasmet kovo mėn. 10 d.

5 MILIJONAI DOLERIU JAU SURINKTI

Kanados vėjus surinkti 10 mil. dol. badaujančiams vaikams pasaulyje šelpti vyksta gerai. Kovo mėn. jau buvo surinkti 5 mil. dolerių.

SUOMIAI SPIRIASI

Suomių-Rusų derybos dėl draugiškumo pakto ir karinės sutarties vyksta sunkiai. Visos suomių partijos, išskiriant komunistus, nesutinka imtis jokių išpareigojimų dėl karinės sutarties.

RFIKALAUJA LAISVES BUTU KAINOMS

Canadian Federation of Property Owners Associations įteikė Kanados Finansų Ministeriui prašymą per 6 mėn. atšaukti butų kainų kontrolę. Be kitų priežasčių nurodoma ir tas, kad esą, dabar butų kainos esančios taip žemos, kad daugelis bevelija naudotis didesniais butais, kaip jiems ištikrųjų reiktų, pavyzdžiui 1939 m. vienam butui Kanadoje tekę 5,5 asmens, o 1947m. tik 4,25. Kainų indexas butams vasario mėn. pradžioje buvęs tik 119,9 o mai-

stui 186,6, rubams 165,1, algoms 170 lyginant su 1935-39 m. Ministerija pažadėjo prašymą apsvastyti. Taigi, kainų kėlimo liga apstojo visus.

AMERIKIECIAI BERLINE BLOKuoja RUSUS

Amerikičių karinė policija iš 50 vyrų užblokavo rusų įsteigtą geležinkelio kontrolės punktą amerikiečių sektoriuje. Trys rusų generolai buvo priversti paklusti. Du iš jų su dalimi kareivių punktą apleido, o vienas pasiliko. Rusams leidžiama iš pastato išvykti, bet neleidžiama grįžti.

PADEKOJO PREZIDENTUI TRUMANUI

Amerikos Lietuvių Trayba kovo mėn. 17 d. pasiuntė Prezidentui Trumanui padėkos telegramą už jo kalbą kongrese, kurioje jis pasmerkė bolševikų imperializmą ir įsakmiai paminėjo aukų tarpe Lietuvą, Latviją ir Estiją.

BEGIJOJE 1000 LIETUVIŲ ANGLIAKASIU

Belgijos anglių kasyklose dirba apie 1000 lietuvių tremtinių, kurių pusė nevedusių. Girdėti didelių nusiskundimų. Jie visi gyvena bloguose buvusių karo belaisvių barakuose. Kasyklos labai žemos, įrengimai blogi, dažnai tenka dirbti klūpomis. Nors visi buvo atvežti laikinam darbui su teise grįžti į DP stovyklas, bet dabar IRO laikanti juos emigravusiais ir grįžusių į stovyklas nebeprimanti. Neduodą ramybės ir sovietų agentai, kurie laisvai landžioja po stovyklas. Visi Belgijos lietuviai svajoja apie Kanadą ir prašo pagalbos.

TRUMANAS NORI KARINES PRIEVOLES

Kovo mėn. 17d. Trumanas pasakė kalbą jungtiniame Parlamento Rūmų ir Senato posėdyje dėl pagalbos Europai paskubinimo. Jis pareiškė, kad Sovietų Sąjunga ir jos agentai po šio karo jau spėjo sunaikinti visą eilę valstybių ir to paties siekia su likusiomis. "Mes turime mokėti už taiką arba mes tikrai turėsime mokėti už karą" — pareiškė jis. Jo manymu visuotinos karinės prievolės įvedimas Amerikoje būtų tikriausias įrodymas pasauliui, kad Amerika yra pasiryžusi net jėga išlaikyti taiką.

CEKU STUDENTAI PRIESINASI

Pragos Charles Universiteto studentų susirinkime komunistų agitatorius kvietė studentes rašyti į komunistų partiją. Studentės atsakė tylą. Tada agitatorius pasiūlė rašyti tuo klausimu anoniminiai (nepasirašant). Į tai atsistojo viena mergaitė ir karštai pareiškė: "Jeigu mes jaustumė, kad iš pasikeitimo nuomonių su tamsta išeis kas nors gero, mes tatau padarytumėm atvirai. Bet laikai, kada pasikeitimas nuomoniomis šitame krašte davė ką nors gero, jau praėjo".

Agitatorius skubiai perėjo prie kito klausimo — Vykdomojo komiteto rinkimų. Kai buvo pasiūlyti keli kandidatai, agitatorius pareiškė: "Aš esu informuotas, kad kai kurie iš šių asmenų nepatikimi. Mes turime būti atsargūs".

Ta pati mergaitė, kurios pareiškimas prieš kelias minutes buvo iššaukęs didžiausį plovimą, atsistojo vėl ir suri-

ko: "Jeigu tamsta nori pats parinkti kandidatus, tai kam prašai, kad mes išrinktume komitetą"! Tuo susirinkimas baigėsi. Mergaitės tapatybė liko nenustatyta. (Star.)

NEGIMUSI, O JAU PALAIDOTA

Žydų svajonė turėti savo atskirą valstybę buvo išsipildžiusi UNO nutarimu padalyti Palestiną tarp žydų ir arabų praeitų metų lapkričio mėn. 29d. Žydai ėmė organizuoti milijonus pinigų ir tūkstančius savanorių Palestinos planui įgyvendinti. Anglai paskelbė, kad savo kariuomenę iš Palestinos š.m. gegužės mėn. 15d. atšaukia.

UNO komisija Palestinos padalinimui įvykdyti pareikalavo tarptautinės kariuomenės. Tačiau, atrodo, kad anglai ir amerikiečiai nenori erzinti arabų pasaulį, kadangi per jį eina jų nafta ir pagrindiniai keliai į rytus. Amerika paskelbė, kad nuo Palestinos padalinimo ji atsisako ir siūlo pavesti Palestiną valdyti kuriai nors valstybei, kaip anksčiau tatau buvo padariusi Tautų sąjunga pavesdama ją D. Britanijai. Taigi strateginiui išskaičiavimui nugalėjo žydų kapitalą.

Arabai patenkinti, o žydai žada kariauti iki paskutinio ir jau organizuoja provizorinę vyriausybę.

LIETUVIŲ TEISININKŲ ATSISAUKIMAS I PASAULIO TEISININKUS

Lietuvių tremtinių teisininkų suvažiavimas Vokietijoje išleido atsišaukimą į pasaulio teisininkus dėl skriaudų iš raudonosios ir rudosios diktatūros. Pirmosios sovietų okupacijos metu 69, 96% teisininkų vienaip ar kitaip nukentėjo. 3,73% buvo nužudyti, 10, 30% išvežti į Sibirą, 6,50% kalinami nenuredant suėmimo priežasties, 9, 13% buvo gaudomi NKVD ir turėjo slapstytis, 39,80% buvo išmesti be teisės gauti bet kokį darbą.

Vokiečių okupacijos metu teisininkai neteko 26,30% savo narių, kurių

daugumas buvo išsiųsti į koncentracijos stovyklas.

Pabaigoje teisininkai apeliuoja į pasaulį dėl mažųjų tautų laisvės atstatymo.

TRUMPOS ZINIOS

Kovo 30 d. vadovaujantieji Vakarų Pusrutulio diplomatai susirinko konferencijai Bogotoje, Kolumbijoje. Dalyvauja 21 kraštas. Tvirtinama, kad tai svarbiausia konferencija visoje Amerikos kontinento istorijoje.

Australija tikisi šimet įsivežti 70.000 imigrantų.

Maskva pradėjo aršią kompaniją per radio ir spaudą prieš Norvegiją, Švediją, Iraną ir Italiją. Matyt, tikisi, kad tai bus sekanti kėsniai po Suomijos. O vieną kartą vis dėlto pasprinksi!

Kanada, Kinija, Prancūzija ir D. Britanija įteikė Atominės Energijos Komitetui pareiškimą, kuriuo siūloma nutraukti Sovietų plano svarstymą dėl atominės bombos, kadangi praktiškai pagal jį visi negalima sukontroliuoti slapto atominės bombų gamybos, jeigu kas jas norėtų daryti (O kas čia nenorės!)

Amerikos angliakasių profesinių sąjungų vadas John L. Lewis Valstybės teisėjo buvo įsakytas stoti prieš komisiją, kuri tiria rudųjų anglių angliakasių streiko priežastis. Ši kartą jis atsiuntė savo atstovą. 1946 m. už pakartotiną neklausymą teismo organų įsakymo jis ir sąjunga buvo nubausti \$710.000.

Pirmas bilijonas dolerių Europos atstatymo programai bus atleistas jau šią savaitę.

Skandinavų kraštų ministrai pirmininkai susitiko Stokholme. Buvo deklaruotas prisidėjimas prie Marshallo plano. Suomijos likimas išgašdino ir tradicinius neutraliteto garbintojus.

KOKI KAS "NEPR. LIETUVOS" VEIDA MATO

Chicago "Draugas" pasigenda "N. L." aiškios linijos, o Pr. Žvainiui "Naujienose" ryškėja jos veidas "bažnyčios tarnų" spaudimo fone.

"N.L." iš pat pradžių užakcentavo, kad jos linija yra tautinė linija ir lietuvių vienybė, o ne skaldymas. Užtat "N.L." nėra nei grynai katalikiška, nei grynai socialistiška, bet mieliai leidžia pasireikšti visoms patriotinėms srovėms, kurios tik nori pasinaudoti jos puslapiu. Tatau, žinoma, "Draugas" skaito linijos nebuvimu.

Dar sunkiau suprantama Pr. Žvainio slapyvardė pasirašyta korespondencija "Naujienų" Nr. 71, iš Montrealo. Ilgame straipsnyje jis bando sudaryti įspūdį, kad "N.L." palaipsniui tampa "bažnyčios tarnų" laikraščiu, spėja, kad egzistuoja koks tai jų spaudimas ir gale net klausia, "ar reikės Kanados lietuviams organizuoti tikra to žodžio prasme rimtą ir bešališką Kanados dirbančiųjų lietuvių laikraštį?" Autorius visai nenurodo nė vienoje vietoje, kur jo manymu, "N.L." prasišikiš kaip srovinis laikraštis, iš ko jis mato "kad jos turinys keičiasi su kiekvienu numeriu" ir t.t.

Visa korespondencija pilna kažkokių nepagrįstų įtarinėjimų, neigiamų spėjimų, be pagrindimo faktais ar kuriais nors motyvais. Tatau, broliai Kanados lietuviai, kvepia "vandens drumstumu".

Visi Kanados lietuviai rėmė ir re-

mia "N.L.", kaip viens. Pr. Žvainys teatstovauja tik save arba labai mažą grupelę su neaiškiais lietuvių skaldymo tikslais.

A. Alksnis.

LIETUVOJE BELIKO TIK VIENAS VYSKUPAS

Prancūzų katalikų "La Croix" š.m. sausio mėn. 25 d. įsidėjo platų pasikalbėjimą su Jo Eksc. Vyskupu Vincentu Padolskiu, Vilkaviškio diecezijos apaštališkojo valdytoju, dabar esančiu tremtyje. Vysk. V. Padolskis, nupasakodamas Lietuvos golgotą ir bažnyčios persekiojimą bolševikų okupacijoje, tarp kitų skaudžių faktų nurodė:

"Lietuva turi šešias diecezijas. Keturis vyskupai deportuoti į Sov. Sąjungą, o du yra tremtyje Vokietijoje. Tik vienas vyskupas teisliškai okupuotoje Lietuvoje. Kunigai deportuojami šimtais. Sovietų valdžia iš keturių seminarijų tris uždarė. Paliktoje vienoje vienoje seminarijoje negali būti daugiau klierikų, kaip 150. Kiekvieną mėnesį tūkstančiai lietuvių išvežami į nežinią... Rusai kolonistai atgabenami vietoje deportuotų lietuvių. Visi aukštieji valdininkai yra rusai... Miestuose ir kaimuose išliko tik seniai, moterys ir vaikai, jaunimas išėjo partizanais į miškus. Pasipriešinimas okupantui tylus, bet kietas..."

KORESPONDENCIJOS

DELHI

Norfolko srityje gyvena gražiai išsikūrusių lietuvių — tabako augintojų. Kiekvienas iš jų yra atsivežęs arba dar laukia iš Vokietijos savo giminių arba tautiečių. Yra tokių, kurie atsivežė ne po kelis, bet po keliolika tremtinių. Tur būt, nerastum nė vieno, kuris nebūtų pasiuntęs į Vokietiją maisto pakietelių. Tai yra neužmirštami nuopelnai lietuvių tautai, pagelbstint varge jos išblaškytiems vaikams.

Iš antros pusės, atvažiuojant lietuviai ir čia žymiai pagyvino vietinių lietuvių gyvenimą: tremtinių pasakojimai apie Lietuvos likimą pakeičia ne vieno pažiūras, ne vienam atidaro akis, ne vienam sužadina kiek pasilpusį tėvynės ilgesį ir tėvynės meilę. Jie čia atvežė naujų dainų, naujų minčių.

Bendromis vietinių ukininkų ir atvykusių tremtinių jėgomis Delhi miestyje buvo atšvestos 30 metų Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuvės. Kiti sako, kad tiek lietuvių pirmiau čia niekad nebuvo suvažiuavę. O išskilmės buvo pirmadienį (vasario 16 d.), darbo dieną. Svečių buvo iš labai toli, net iš paties Toronto. Išnuomuota lenkų salė buvo pilna žmonių.

Minejamą atidarė S. Augustinavičius, o vadovavo Pocius-abudu tabako ūkininkai. Pirmiausia visų buvo sugiedotas Lietuvos Himnas, o paskui svečiais iš Toronto P. Štuopis padarė

pranešimą apie laisvos Lietuvos pažangą ir dabartines kančias, pabrėždamas, kad laikas turės atitaisyti padarytą skriaudą nekaltai Lietuvai. Apie tremtinių vargus Vokietijoje kalbėjo Miškinis. Torontietis Narbutas, pritardamas sau akordeonu padainavo keletą dainų, o tremtinių moterų kvartetas — dar keletą gražių liudies dainų. Šita programa, kad ir neplačiausia ir nestipriausia, labai ir labai paveikė publiką, kuri čia visados tokia jautri tėvynės garsams. Ta proga susirinkusiems buvo padalinta laikraščio „Nepriklausoma Lietuva“ ir paraginta jį užsiprenumeruoti, o tremtiniais buvo surinkta 63 dol. aukų. Po programos kas norėjo, galėjo salėje pasišokti, o kas norėjo — salės rūsyje atsigerti alaus. Vietos laikraščių reporteriai pasirinko savo laikraščiams žinių ir pasidarė foto nuotraukų, kurių netrukus teko tuose laikraščiuose pamatyti. Dar labai gaila, kad atvažiuojęs daininkas Marijošius dėl užkimimo negalėjo padainuoti.

Šias išskilmes surengė specialiai sudarytas komitetas. Daugiausia pasidarbavo S. Augustinavičius ir V. Treigis. Rengėjai jau užpirkto maisto pakietelių lietuviams į Vokietiją.

Tikrai galima turėti vilties, kad lietuviai tabako augintojai, palaipsniui pamiršę nereikšmingas smulkmenas, kurios pirmiau juos skirdavo, susiburs ir sutartinai dirbs lietuvišką darbą —

eis vienu ir tuo pačiu keliu, kaip kad pasirodė per šias išskilmes.

P. Dalyvis.

DETROIT, MICH.

1948 m., vasario 8 d. Detroito Organizacijų centras minėjo 30 metų Lietuvos Nepriklausomybės akto pasikėlimą ir tos dienos pasėkmes. Programa buvo turininga, įvairi. Gražią kalbą pasakė iš Chicagos tremtinys A. Tolis, „Mirties Kolonos“ knygos autorius.

Antras kalbėtojas buvo Dr. B. Kazlauskas ir trečias p. T. Dambrauskas. Detroito Tremtinių Skyriaus pirminkas. Publikos atsilankė daugiau kaip septyni šimtai. Aukų surinkta 778 dol. Organizacijų centras pridėjo iki tūkstančio ir pasiuntė A. L. Tarybos centrui.

Detroito Tremtinių skyrius programoje suvaidino vaidelį iš trijų aktų su šokiais, dainomis ir gyvaisiais paveikslais. L. R. Balso choras, vadovaujamas J. Valiuko, programos užbaigai sudainavo keletą liudies dainelių.

Detroito jau yra apie 30 tremtinių lietuvių, kurie susiorganizavo savo skyrių ir gražiai darbuojasi prisidedami prie vietinių draugijų. Patys tremtiniai daug gelbsti likusius Vokietijoje lietuvius ar tai savuosius ar draugus, pasiūsdami jiems maisto ar drabužių pakietelių.

Detroito Volungėlis.

kaip mūrlauzis, vers suakmenėjusią amžių sieną, kad tokie fanatiški turi būti pionieriai pasaulinės revoliucijos, kuriai lemta netrukus virsti kūnu. O tada, kai tikrai socialistiniam pasauliui nebegrės jokie pavojai ir priešai, bus auklėjamos naujos, šviesios, švelnios sielos, kultūringiausios žmonių kartos. Ne vienur kur, bet visur.

Su bjauria, tarpais šurpių įvykių peraušta tikrove Dulksnys susidurdavo maža arba sąmoningai nustumdavo nuo savęs jos reiškinius.

Ir net tada, kai po visą kraštą pasisklido vežamųjų į Sibirą dejavimai, kai pro aklinais užkaltų gyvulinių vagonų sienas veržėsi giedamos maldos ir troškulių mirstančių kūdikių šauksmas, jis raminosi, filosofiskai tardamas: „Kur girią kerta, ten šapai byra“.

Sušilęs nuo greito ėjimo, Dulksnys kaip ir neteko pirmų baimės jausmo. Galimumas susidurti su raudonaisiais partizanais, kurie beveik visi buvo specialiai lėktuvais arba kitomis priemonėmis diversijos tikslais atgabenti sovietų kariai, jį net kiek domino. Jam buvo įdomu pamatyti tuos karius po trejų bemaž vokiečių okupacijos metų, įdomu patirti jų pažiūras ir nusistatymą karo atžvilgiu ir paklašinėti apie tuos režimo bei metodų pakeitimus, apie kuriuos tarpais buvo kalbama visuomenėje.

Kelionei baigiantis, Dulksnys bemaž norėjo susitikti su partizanais, tačiau nesusitiko ir pasibeldė į eiguolio trobą, lydimas prišto šuns lojimo.

— Kur jūsų vyrai? — paklausė jis, kai gerai išklašinėtas pagaliau eiguolio žmonos buvo įleistas į vidų.

— Išvažiuo į Lentupį. Ryt rytą grįš... — atsakė moteris ir sukruto ruošti stalą vakarienei.

Senutė eiguolio motina verpė rateliu, vaikui jau buvo sugulę.

— Ar nesakė jums kartais vyrai, kaip reikala su miško medžiaga, skirtinga „Neries“ lentpjūvei? — paklausė jis, kiek nepatenkintas, kad sutartą dieną nerado eiguolio namie. Dulksnys buvo didžiulės lentpjūvės vicedirektorius ir medžiagų skyriaus vedėjas.

— Sakė. Viskas parengta. Ryt rytą atvyks ir perduos. Vežimai pervežti į stotį jau užsakyti, — atsakė moteris.

Pavakarieniavęs Dulksnys susirengė gulti.

— Nenusivilkit, ponuli, — išpėjo eiguolio žmona, vesdama jį su žibintu vėliu į kamaraite.

— O kas?

— Visai būna... Jeigu kas — langelis greit atsidero... Bėkit tiesiai už malkų į medžius... Labanakt... — Ar dažnai lankosi?

— Kaip sakyti... Gal jau dešimt dienų, kaip nėra buvę... O kitą kartą po tris naktis iš eilės. Nieko valgomo namie nelaikom. Turiu paslėpusi... Kiek reikia, tiek pasiimu... tai dienai, — pasakė dar ir išėjo.

Dulksnys tik dabar prisiminė turįs su savim stambia pinigų sumą darbininkams išmokėti. Jį nupurtė šurpas. Atsigulęs, betgi, jis saaga pajuto nuovargį ir tuojau užmigo.

Buvo jau gerokai po vidunakčio, kai jį prižadino nirtingas šuns lojimas ir šūkavimai kieme, kitoje trobos pusėje.

Greitai suvokęs, kad tai užpuolimas, jis šoko, užsivilko palatą, kuriuo buvo užsiklojęs viršum antklodės, ir puolė prie lango. Tačiau tik spėjo jį atidaryti, kai kyštelėjo automatinio pistoleto vamzdis ir šovė balsas:

— K u d a?! (Kur?!)

(B.D.)

Fabijonas Neveravicius

PRAKTIKA

Is Lietuviu Rasytoju Metrascio "Tremties Metai"

Po trijų valandų kelionės nekūrenamam vagone išlipęs mažoji, neapšviesto stotelė, Anupras Dulksnys vis dėlto atsikvėpė: dar valanda kelio — ir gaus sušilti karštai prikūrentoj eiguolio troboj.

Perone buvo niūru ir tuščia. Be Dulksnio, neišlipę nė vienas keleivis, ir stoties budėtojas nedelsdamas nuėjo garvežio link su iškeltu skydeliu. Dulksnys, nesizniodamas kodėl, valandėlę dar pastovėjo perone, kol pro jį pradardėjo iš pradžių keletas keleivinių vagonų, o paskui ilga virtinė prekinų. Ir kai paskutiniojo vagono raudonas žibintuvėlis buvo jau gerokai nutolęs, jis įėjo į keleivinę.

Žibalniės lemputės apšviesto keleivinėje buvo šilta. Kūrenosi geležinė krosnelė, kerčioj sėdėjo vyrai su aviškailio kepure, užsikniaubę stalą snaudę du vokiečių kareiviai, čia pat pasidėję savo kuprines ir atrėmę į jas šautuvus. Matyti, laukė traukinio priešinga krypti išėjusiam kryptimi.

Dulksnys paklausė sėdintį vyrą, ar nėra kartais kas atvažiuojęs iš Patilčių. Gavęs neigiamą atsakymą, jis užsimetė kuprinę, užsisagstė dirželius ir išėjo į kelią.

Kovo pradžios vakaras buvo žvaigždėtas, ir tik pirmuoju momentu, išėjus iš apšviestos patalpos, atrodė tamsu.

Dulksnys nužingsniavo purvinu, kiek stingstančiu nuo šalčio keliu ir, praėjęs du stoties gyvenamus namus, atsidūrė lauke. Ligi eiguolijos tebuvo keturi kilometrai gerai žinomo kelio, tačiau, tik atsidūręs tuštvietyje, Dulksnys pa-

juto nerimą. Jis iš sykio nesuvokė nei paties nerimo, nei ieškojo jo priežasčių, bet netrukus suprato, kad jį prislėgė paprasta baimė.

Pagal gandus ir tikrus pranešimus, apylinkės kirbėjo įvairaus plauko partizanais. Raudonaisiais, baltaisiais — lenkiškais, pasitaikydavo ir lietuviškų.

Su kiekvienu žingsniu Dulksnį apėmusi baimė darėsi konkretesnė, aiškesnė.

Jis stengėsi ją nuvyti įvairiausiais samprotavimais.

Lietuviškieji partizanai jo, kaip tautiečio, nepalies. Be to, maža galimybė su jais čia susitikti. Su lenkiškais, kaip vietos žmogus, puikiai mokąs lenkiškai, irgi susikalbės. Na, o raudonieji tikrai jam nieko nepadarys — pakaks jiems parodyti giliai slaptojo švarko kišenę užkistą kandidato į kompartijos narius liudijimą.

Taip samprotaudamas, jis betgi nesąmoningai partino žingsnį ir netrukus visai išilo.

Dulksnys savo įsitikinimais buvo komunistas idealistas. Jo neatgrasė net komunistinės valdžios praktika, kaip ne vieną kitų komunistų lietuvių. Du kartu kalinamas už komunistinę veiklą lenkų valdymo laikais, buvęs stebimas Lietuvai atgavus Vilniaus kraštą, jis visa širdimi ir karščiu puolė į darbą, bolševikams okupavus Lietuvą.

Tačiau ir dabar jis susidūrė su jam keistu ir nesuprantamu reiškiniu. Visos jo pastangos išjungti į partinį organizacinį darbą ėjo niekais. Partijos didžiūnų jis buvo tik toleruojamas, nuo veiklos nustumiamas ir turėjo tenkintis

kuklia tarnybėle, kaip koks beideologinis pilietis. Laikęs egzaminus į partijos narius, jų neišlaikė ir liko tik kandidatu, nors atsakinėjo į visus egzaminuojančiųjų klausimus.

Ir tik kartą į tuos reiškinius įsiliejo kiek aiškumo, kai vienas jo draugų, tuo metu prasimušęs į aukšto rango partijos pareigūnus, kartą, protekcionaliai paplojęs jam per petį, paklausė: — Na, senasis bolševike, kaip laikais?

— Nieko sau... — atsakė Dulksnys, kartu patenkintas familiariškumu, su kuriuo jį kreipėsi aukštas pareigūnas, kartu ir kiek nemaloniai paliestas buvusiojo artimo draugo išdidumo ir protekcionizmo.

— Vis tebesilaikai idealistinių pažiūrų ir reikalus? — paklausė vėl draugas.

— ?

— Mesk tai! Nieko iš to nebus. Karjeros nepadarysi, protaudamas 1928 metų kategorijomis. Generalinė linija — tai yra svarbiausia. Generalinė linija — tai viskas. Jos laikykitės, kaip aklas sienos. O visi idealizmai — šuniui ant uodegos!

Kiekvienam pašaliečiui, pažinusiam Dulksnį, pasakymas buvo aiškus, bet jam pačiam nė kiek nepadėjo suprasti padėties, kurioje jis buvo atsidūręs. Jis buvo išsiūrėjęs vien į savo teoretišką, įsvajotą idealą, ir bjaurus gyvenimas su visomis savo negerovėmis ir baisumais jo buvo vertinamas, kaip neišvengiama būtinybė, laikinumas, pagaliau auka, atnašaujama didžiuliam tikslui.

Dulksnys buvo pakankamai inteligentiškas, kad, susidurdamas su importuotais dialektinio materializmo evangelistais, nematytų jų siaurumo, vienpusiškumo, nekultūringumo ir tos savotiškos jų dvasios bei galvosenos, kuri kiekvieną europietį nupurto pasišlykštėjimu, kuri mums yra tokia nesuprantama, kiek nesuprantami šliužo instinktai, jo jausmai ir psichika.

Tačiau ir šiuo atveju jis teisino padėtį, sakydamas, kad tai laikinai, kad taip turi būti išauklėti kadrai, kurie,

GRO CER

5750 - 11th AVENUE

ROSEMOUNT

FRontenac 0578

J. Jonikas

CRANK GRINDING

CYLINDER BORING

J. Ambrasas — L. Rugienius

MONTREAL MOTOR REBUILDERS

AUTO PARTS AUTOMOTIVE MACHINISTS

MOTORS REBUILT & EXCHANGED

585, Prefontaine St.
corner St. Catherine

FRontenac 0879

J. SILICKAS

GRO CER — BUTCHER

BEER & PORTER

5275 Ch. St. Paul.

FI. 0006

Grocer & Butcher

6670 - 28th AVENUE

ROSEMOUNT

CLairval 0273

W. Mackevicius

Grocer & Butcher

2101 JOLICOEUR ST.

VILLE-EMARD

FIltroy 0861

J. Givis

RIGO Fish & Chips

5101 BANNANTYNE STREET

VERDUN

J. Staniulis

LITERATURA IR KULTURINIS GYVENIMAS

GYDUNUI 80 METU

Garsiam lietuvių rašytojui, veikėjui ir mintytojui Vydūnui kovo mėn. 22 d. sukako 80 metų amžiaus. Vydūnas yra jo slapyvardė. Tikroji pavardė — Vilius Storasta.

Vydūnas yra parašęs per 40 scenos, filosofinių ir visuomeninių veikalų. Žymiausi iš jų yra „Prabočių šešėliai“, „Amžinoji ugnis“, „Tautos gyvata ir kt.“

Vydūnas — žmoniškumo skelbėjas. Jis tiki žmonijos tobulėjimu ir visų pasaulio įvykių tikslingumu, kadangi jie visi paeina nuo Amžinosios Šviesos.

Nežiūrint savo amžiaus ir iškentėtų vargų dėl nacių ir bolševikų persekiojimų ir senyvo amžiaus, Vydūnas tebėra jaunas, ne tik dvasia, bet ir kūnu.

Kas rytą jis daro gimnastiką ir išpildo tokius numerius, kurių ir dažnas jaunuolis nepajėgtų išpildyti.

Vydūnas mėgsta sąmoningus juokus. Pavyzdžiui, jis kartą buvęs pakviestas Kretingos vienuolių skaityti paskaitą jų vedamoje gimnazijoje. Kalbėdamas apie sielą Vydūnas pasakė: „Yra kvailių, kurie tvirtina, kad žmogus, turi sielą.“

Netoli sėdinčiam vienuoliui net kaklas ištyšęs dėl tokios pagonybės. Tyčia išlaukęs kurį laiką Vydūnas pridėjęs: „Ne žmogus turi sielą, o pats žmogus yra siela.“

Po to vienuolis vėl ramiai nusileidęs į savo kėdę.

Linkime suaktyvininkui ilgo amžiaus skiepijant žmoniškumo idėjas suirusiame šių dienų pasaulyje.

Pr. R.

PASKIRTOS LITERATūros PREMIJOS

Pirmąją Laimėjo Fausto Kiršos „Tolumos“

Vasario 6 d. į Pfullingą susivaziavo trys juri komisijos šių metų literatūros premijų skirti už pernai metais išleistus geriausius literatūros veikalus.

ŠVIETIMO VALDYBOS 5000 RM PREMIJA (jury komisija: prof. J. Brazaitis, P. Gaučys, A. Merkelis

ir A. Rūkas) buvo paskirta poetui Faustui Kiršai už jo 1947 m. išleistą eilėraščių rinkinį „Tolumos“, „Mūsų Kelio“ leidinį.

BALFO 3000 RM PREMIJA: (jury komisija: prof. J. Brazaitis, B. Barauskas, Ant. Gustaitis ir H. Radauskas) paskirta V. Ramonui už romaną „Kryžiai“, „Patrios“ leidinį.

LIETUVOS RAUDONOJO KRYŽIAUS 3000 RM PREMIJA (jury komisija: B. Gaidžiūnas, A. Nyka-Niliūnas, V. Prosčiūnaitė ir inž. K. Rimkus) paskirta Pulgiui Andriūšui už Lietuvos gamtos vaizdų rinkinį „Anoj pusėj ežero“, „Sudavijos“ leidinį.

KNYGU LEIDYKLOS „PATRIA“ 3000 RM PREMIJA vasario 7 d. Stuttgart-Fellbach (jury komisija: L. Dovydenas, J. Girnius, P. Lenkaitis ir J. Žukauskas) paskirta K. Bradūnui už sonetų rinkinį — „Vilniaus Varpai“.

„MINTIES“ LAIKRAŠČIO 2000 RM PREMIJA vasario 10 d. Memmingene (jury komisija: A. Merkelis, J. Vasaitis, H. Žemelis ir J. Žukauskas) paskirta L. Dovydenui už „Gyveno kartą karalius“, „Sudavijos“ leidinį.

NAUJOJO GYVENIMO 1000 RM PREMIJA (jury komisija: kun. V. Bagdonavičius, K. Bradūnas, L. Dambriūnas ir prof. St. Yla) už geriausią religinę novelę paskirta J. Jankui. Iškilmingai laureatams premijos įteiktos Lietuvos Nepriklausomybės šventės išvakarėse — Vasario 15 d. Fellbach. (M. K.)

MONTREAL LIETUVIŲ KLUBO SUSIRINKIMAS

Kovo mėn. 21 d. įvyko Lietuvių Klubo šerininų susirinkimas. Klubo pirmininkas pranešė, kad klubas patenkęs į valdžios nemalonę ir esąs daromas spaudimas pakeisti klubo board-direktorių p. Lesevičių ir šerų sekretorių p. Gudą, į kuriuos žiūrima kaip į komunistus.

Diskusijose dėmesio centre buvo

spėjamieji skundėjai. Kurių pasėkų gali turėti šis valdžios reikalavimas ir kaip tą dalyką išspręsti, nebuvo svarstyta. Paliestieji asmenys kreipėsi į susirinkusius, kas iš jų gali įrodyti, kad jie komunistai. Baigiant tą klausimą klubo pirmininkas, pabrėžė, kad vis dėlto sekančiame susirinkime teksią perrinkti klubo valdybą ir rinkti, anot jo, „senus ir bepartyvius“.

Sunku pasakyti, ar visas tas keliamas triukšmas dėl spėjamų skundėjų turi pagrindo, ar yra grynai propagandinis triukas sukuršinti visuomenę ir atsidurti nuskriaustųjų rolėje. Stebinti Amerikos ir Kanados pastangos apsisvalyti nuo komunistuojančio elemento iš visų svarbesnių vietų, nenoromis peršasi mintis, kad ir be skundų atitinkami valdžios organai galėjo atkreipti dėmesį į seniausią lietuvių organizaciją ir jos vadovų sudėtį.

Klubietis.

DIDEDE MAISTO SIUNTA LIETUVIAMS VOKIETIJOJE

Šiomis dienomis iš New Yorko išėjo viena didžiausių maisto produktų siuntų lietuviams tremtiniams Vokietijoje. Laivu S/S South Star išsiųsta didelė siunta, kurios bendras svoris 352,455 svarai. Jos vertė — 123,360 dolerių.

BALF pirmininkui kun. Dr. J. B. Končiui prašant, šie maisto produktai buvo dovanoti lietuviams tremtiniams Vokietijoje War Relief Services — N.C.W.C., iš Amerikos katalikų vyskupų vardu vesto maisto vajeaus.

Tai jau antra stambi War Relief Services auka lietuviams tremtiniams. Prieš kurį laiką britų zonoje Vokietijoje gyvenę lietuviai gavo 110,000 svarų įvairių maisto produktų, kurie šiuo metu išdalinami lietuviams tremtiniams.

SPAUDOS UBAGAVIMAS

Gyvendami Nepriklausomoje Lietuvoje dažnai girdėdavome nusiskundimų, kad mūsų spauda turi per mažą prenumeratorių. Del tos priežasties daugelio laikraščių tiražas buvo labai mažas. Tokį pat likimą pergyvendavo dažnas naujos knygos autorius.

Negalima sakyti, kad lietuvis nemėgsta laikraščių ar knygų skaityti. Mėgsta ir spauda domisi, bet dėl šykštumo; nerangumo ar apsilėidimo, geriau pasiskolina pas kaimyną ar perskaito kioske už dyką. Reikia manyti, kad tas paprotys buvo užsilikęs dar iš spaudos draudimo laikų, kada lietuviška knyga ar laikraštis, atgabentas iš Prūsų, eidavo per rankų rankas kol suplyšdavo. Kas buvo anais spaudos draudimo laikais, tas nebetinka šiems laikams.

Mūsų laikraščiai Lietuvoje, kad paskatintus skaitytojus prenumeruoti, ėmėsi gana originalinių paraginimų: „Kas skaito, rašo—duonos neprašo“; „Tik laukinis žmogus laikraščių neskaito“ ir panašiai.

Tačiau visoki „molio motiejai“, nors jiems kuolą ant galvos tašyk, vistiek lieka kurtūs. Joks priminimas ar paraginimas jų nejaudina. Jie pirmieji ir visada punktualiai ateina pas kaimyną, anot jų—Jonelį durnelį, ir nesivaržydami paprašo naujo laikraščio ar knygos pasiskaityti. Pabandyk jiems atsakyti, neduoti. Užsigauso, iškalbės.

Tas pats spaudos ubagavimas kartojasi ir čia, naujoje mūsų tėvynėje Kanadoje. Rodosi, vieną darbą visi dirbame, vienodą atlyginimą gauname. Žmonės kalba, papročiai—viskas čia svetima, nesava. Atrodo, kad vien tik dėl tos priežasties savo lietuvišką spaudą turėtumėm paremti ir tai visi

be išimties. Tuo labiau, kad lietuviškos spaudos taip mažai. Kanadoje tuo tarpu išeina tik vienas tautinės minties laikraštis „Nepriklausoma Lietuva“. Bet paklauskime koks procentas mūsų ateivių jį prenumeruoja? Pavyzdžiui, mūsų stovykloje yra keliolika lietuvių, o laikraštį prenumeruoja tik 2 ar 3. Visi kiti ubagauja. Gaunamas laikraštis keliauja iš rankų į rankas. Savininkui grįžta visi suolysės, o dažnai ir visai žūsta.

Tat mieli ponai, spaudos ubagautojai, laikas būtų ir jums susiprasti ir savo spaudą—laikraštį užsiprenumeruoti. Tada nebereikėtų taip dažnai varstyti savo tautiečio duris ir lig ubagai išmaldos prašinėti. Prenumeruodami laikraštį paremsite jį materialiai ir sustiprinsite spaudos vedamą kovą už Tautos laisvę ir nepriklausomybę. O pats laikraštis lankys jus dažniau, žymiai padidintas ir turinngenis.

VYTURYS

REDAKCIJOS VARDU

(atkelta iš 1 pusl.)

Laikraščio leidimą labai pabrangina naudojimas vienintėle Montreale spaustuve, turinčia lietuvišką šriftą. Jau atlikti paruošiamieji darbai savai spaustuvei ir spaudos bendrovei steigti. Redakcija kviečia visą Kanados lietuvių visuomenę paremti šias pastangas perkant šėrus, kai tik bendrovė pradės juos pardavinėti.

Tautiečiai! Visas pasaulis jungiasi kovai už pavergtųjų tautų laisvę. Lietuva yra viena iš pirmųjų raudonojo imperalizmo aukų. Jungkimės jos atdavimui, nes pasauliniai įvykiai sparčiai rieda ta kryptimi.

Pranas Rudinskas.

MUSU MAZIESIEMS

Jonas Biliunas

KLIUDZIAU

Tat buvo nedidelė balta katytė. Jos menkas suliesėjęs kūnelis visas drebėjo nuo baimės ir šalčio; jos plaukai, nuo lietaus sušlapę ir purvais apskretę, visi kabėjo sustyrę ir pasišausę. Radau aš ją lauke, patvoryje pritūpusią, susirietusią, nelaimingą. Mane pamačiusi ji taip gailestingu balsu sumiaukė ir pažiūrėjo akimis, kuriose švietė ir baimė ir viltis. Ji buvo visai dar jaunutė, bet tokia sudžiūvusi. Gal ją atėmė nuo jos motinos žmonės; gal jie pirma norėjo ją įdėti maišiukan ir nunešę į upę įmesti vandenin, pasikui atnešė laukan, pametė patvorin, kad ji neberastų namų ir nadvėstų badu: pas žmones nebebuvo jai vietos; gal jau nebe pirmą dieną ji čia išalkusi ir sušalusi tupi.

Bet kas man darbo? Juk ji nekam nereikalinga.

Ir aš apsidžiaugiau, kaip apsidžiaugia pamatęs kiškį medžiotojas. O aš juk juo buvau apsitaisęs. Ant pečių turėjau persidėjęs lanką, rankoje nešiau strėles: tariasi esąs tikras Amerikos tyrlaukių gyventojas, Kuperio aprašytas. Nors buvau tik antros klasės mokiniš, tačiau jaučiausi milžinas esąs, kuris, rodės, ir vilkų gaują susitiktų neišsigastų.

O čia buvo tik maža, sudžiūvusi katytė.

Atmatavęs dešimtį žingsnių atsistojau, nusiėmiau nuo pečių lanką, įtempiau strėlę ir pradėjau taikinti. Liūdnomis akimis žiūrėjo į mane nelaimingas gyvulėlis, tarsi klausdamas, ką aš darau . . . ir laukė.

Strėlė suzvimbė ore, ir pamačiau, kaip katytė staiga pervirto kūlio, skaudžiai skaudžiai sumiaukė ir pradėjo styrenti kojytėmis.

Kliudžiau. Kaip tikras medžiotojas prilėkiau artyn, bet ūmai pajutau širdyje šaltį ir apsistojau nustebe: katytės veidas buvo neapsakomo skausmo pervertas, akys primerktos; ji iš visos dar likusios galios pasistengė atsistoti ant pirmutinių kojų ir pradėjo šliaužti, vilkdama žemę savo kūnelį: kartu vilkosi įlindusi jos krūtinė strėlė, o iš žaizdos dideliais juosvais lašais lašėjo ant smėlio sukrečėjęs kraujas.

Nusiminęs, nežinodamas kas daryti, atžagaria ranka numėčiau lanką ir strėles ir neatsigręždamas parlėkiau namo. Širdyje jaučiau skausmą ir sunkumą: tarsi didelė didelė našta slėgė krūtinę.

Tik trečią dieną drįsau išeiti laukan: katytė gulėjo aukštelninka, nebegyva. Čia pat prie jos buvo numesti lankas ir strėlės. Nutvėręs nuo žemės lanką ir strėles sulaužiau į šipulius ir toli išmėčiau po lauką. Tik nedrįsau išimti strėlės, kuri buvo įsisiurbusi katytės krūtinėn ir dabar stypsojo atsikišusi.

Tai buvo vienintelis mano gyvenime

šovinis. Bet nelaimingas: aš jį ligi šiol dar tebenešioju savo krūtinėje. . .

Victoras Simaitis

KISKIO DUKRELES

Dažais tėvelis tepa
Velykų margučius,
O jo viena dukrelė
Lakuoja nagučius.
Mama pyragą maišo
Ir kepa bandeles,
O jos antra dukrelė
Pudruoja auseles.
Trečia viduj kortuoja
Su stirnu studentu,
Jauniausia važinėja
Su katinu plentu.
Pakraipė kiškis ūsą,
Nurijo kopustus
Ir į dukras prabilo
Iširdęs ir rūstus:

— Jūs, tinginės! Prie darbo
Išlupsiu tuoj diržu.
Per dieną dykinėti
Tikrai jau negražu.
Nustebo jaunos damos.
Viena supyko net;
Pradėjo po seklyčią
Lakstyt ir šokinėt:
— Iš gėdos aš sudegiau.
Storžievis, tėtė, Jūs.
Nuo mūsų nubaidysit
Puikiausius jaunikius.
Nėra čia ko Jum šukaut
Ir mus išplūsti taip;
Juk ir žmonių dukrelės
Gyvena ne kitaip.

Tel: CH. 5020

Dr. Leon Carpentier

D A N T I S T A S

Daro peršvietimus (X-Rays)

2540 SHERBROOKE EAST, MONTREAL

(Ant Frontenac Kampo)

Jeigu norite apdrausti namą, baldus, automobilį, langus, biznį, gyvastį ir t.t. Prašau kreipkitis žemiau pažymėtu antrašu, kur gausite TEISINGĄ ir SAŽININGĄ patarnavimą.

Albertas J. Norkeliunas

GENERAL INSURANCE

DARBO, VALANDOS:

Trečiad. — penktad. 9.30 - 12.30 v.

Antrad. — ketvirtad. 1 - 4 v.p.p.

405 Transportation Bldg. — 132 St. James St. W.

OFISO — Tel.: PLateau 1871

GYVOJI LIETUVA

Jonas Gailius

Pakeliu galvą, atplėsiu akis nuo knygų ir matau-nelaiminga mano Tėvynę parklupusi kraujuoja, o jos žaliuojančius laukus mendo svetimos kojos; tyliai skundžiasi senelis Nemunas ir, apglėbęs Neris srovę ties Kaunu, rauda; gudžiai gaudžia mano tėviškės bažnyčios varpai...

O toliau... Ak, toliau regiu aš — suskurdę, apiplyšę žmones, pageltusiais veidais, įdubusiomis akimis, kruvinomis rankomis dirba, vergų dalį neša. Jie krinta po savo našta, keliai ir vėl eina. Ir taip kasdieną, nuo ankstauro ryto iki vėlybo vakaro — — — svetimame nedraugų krašte.

O mes — — — mes, kaip žvaigždės, išsisklaidėme plačiame pasaulyje ir, kaip nenutildoma sąžinė, šaukiam klykiam apie nelaimingą Lietuvos kančią...

1. PO BALTU BERZU

Ak, neraudok, senute motin, ir neverk stambiomis lietaus ašaromis, dangau!

Jis mylėjo Lietuvą, tas mano jaunutis brolis, ir ta meilė buvo skaisti, kaip aušrinė. Jis matė savo brolių veiduose kančią ir sielvartą jautė sesučių širdyse, tačiau jis niekad negalėjo užmiršti kenčiančios Tėvynės.

Buvo naktis, ir jis išėjo. Vienai viena motina žinojo, kur jis eina, ir drebančia ranka laimino:

— Grįžk, sūnau! Grįžk iš miškų — — — kai mūsų Tėvynė bus laisva!...

— Ak, motin! — aiktėlėjo mano brolis, mėlynų akių jaunuolis, ir užsidengė akis.

Bėgo dienos, slinko mėnesiai, metai nukropė kaip šimtametė senelė.

Mano brolis, jaunasis mėlynakis, pražilo, o jo švelnios rankos sutrūko, kaip perdžiūvusi žemė.

Budėjo miškuose, saugojo tėviškę, dangų meldė — — — ir staiga užmerkė mėlynas akis, am-

žiams užmigo. Naktį, kada iš nuovargio atsirėmė į baltmarškinį beržą, — piktas pasalūmas jį persmeigė.

Tačiau neraudok, motin, neverk lietaus ašaromis, dangau, — jis mylėjo mūsų kenčiančią Tėvynę...

2. AR TU ISTVERSI?

Duok man ranką ir sulaukyk savo alsavimą!

Žiūrėk, po kryžiumi klūpo ji, žilagalvė motina, ir jau neberauda, nes visos jos ašaros išverktos. Tačiau jos akyse tiek daug sielvarto, o veide — varganų brūkių, kad ji primena man sopulingąją Motiną su septyniais kalavijais širdyje.

O dabar paklausyk, kaip ji meldžiasi, kaip Viešpaties šaukia: Tu kenti, ir mano skausmas — blankus šešėlis Tavo sopulių. Tačiau ne tik Tu kenti: ak, mano Dieve, sunkų kryžių neša ir mano sūnelis, kurį nakties metu raudonieji sugavo ir išvežė į žemės pragarą...

— Sūnau, ar tu istversi? ... Ar tu neparklupsi jaunystėje erškečių kely ir nebus kam tavo akių užspausti? Juk ir aš viena užmerksiu akis...

— Nukryžiuotasis! Tu matai — visi mes kenčiame ir visų mūsų širdys kruvinos. Padėk mums, padėk mano vargšui sūneliui, kad išvertų, nes dar išauš Prisikėlimo rytas ir visų bažnyčių varpai iškilmingai gaus...

Ak, ir tu atsiklaupėi, mano drauge.

Taip, visa Lietuva klupo ir meldžiasi. Ir laukia šviesaus Prisikėlimo.

3. JI DIRBDAMA MELDŽIASI

Tu matai ją, amžinos vasaros sesę. Jauna ji, jos akys pavasariu šypso. Skruostai raudoni, kaip laukiniai obuoliukai, ir tiek daug jėgų jaunoje krutinėje.

Ir ji tremtyje, tačiau niekas neapspjauto jos veido. Niekas jos iš namų

nevaro, nes ja prigludę svetingų žmonių pastogė.

Ji dirba, ji sunkiai dirba, amžinos vasaros sesuo. Ir niekad nesiskundžia. Jos darbas — karšta malda už Lietuvą:

— Jis atėjo ši rytą pas mane... Man taip niekuomet nebuvo, kad visą dieną galėčiau jaustis gyvenanti nepaprastoje laimėje...

— Išėjusi iš bažnyčios, ilgai sėdėjau vienišame parke. Mano džiaugsmas netilpo viduje ir liejosi per krantus... Mačiau kitą pasaulį — mūsų amžiną vasarą...

Man pakanka arimų grumstelio, rasos lašo iš aukšto dangaus. Suprantu aš kelius Visagalio, tik ne tavo, žmogau.

— Šįvakar ir aš galiu tą patį su Brazdžioniu giedoti...

Aš grįžtu prie paliktų knygų, nors viduje liepsnoja ilgesys ir nerimas.

Tu grįžti prie savo darbų.

O jie... jie — — —

budi miškuose, maldžiasi prie Kryžiaus, miršta taigose, žūva...

O Lietuva tębenčia...

1948. 3. 1.

ZIAURI TIKROVE

1947 m. rudenio iš UCHTES Vokietijoje lietuvių lagerio, skurdžių tremties gyvenimo sąlygų verčiamas išvyko į okupuotą bolševikų Lietuvą pil. Kavolis.

Parvykęs tuojau suprato, kas jam grėsia ir nenorėdamas, kad jį nužudytų Lietuvos "Globėjai" pats skustuvu pasipiovė.

Kaip pranešama, kelias dienas prieš savižudybę velionis buvo labai nusiminęs.

Kas kaltas — lengva nujauti.

A.

TEISKITE MANE

(perkelta iš 2 pusl.)

antpečius, pavartodamas tokius išsireiškimus, kurie visiškai netinka klausytis moterims. Toliau, kreipdamasis į visas grupes, pradėjo sakyti, kad mes visi sąmoningai ejome į nelaisvę, savanoriškai važiojome į darbus Vokietijon, o moterys stengėsi patenkinti vokiečių žemiausius įgeidžius. Tuo būdu tapome savo tėvynės išdavikais. Tuo metu niekas iš mūsų dar negalėjo galvoti, kad išsikirstydami grupėmis, mes vienas kito daugiau jau nebematysime. Mes, buvusieji Raudonosios Armijos dalinių vadai, patekome į baraką, kuriame vokiečiai laikė francūzus. Kaip jis nepanašus į amerikonišką, ir net į vokišką. Lovų nėra, bet ir bendrai nieko nėra. Ilgi dideli kambariai, baisiai nešvarūs, be langų... Aš dar laikausi, aš noriu tikėti, kad tai kaž koks nesupratimas ir kad dar šiandien visas išaiškės, mane grąžins į Armiją. Raminu kitus, kad sargyba lauke po langais ir prie durų dar nereikia mūsų nuteisimo.

Atėjo naktis. Visi išalkę ir ištroškę. Kiekvienas savo maišelyje turime amerikoniško maisto, cigarečių, šokolado. Tikimės, kad rytą mums grąžins. Bet nėra net vandens. Rytą anksti kiekvienas gauna užpildyti labai plačias anketas. Čia pat ant grindų, ar prisitaisę prie sienos, pildome jas.

Aš esu ramus. Neturiu ko slėpti. Atydžiai stengiuosi nieko nepraleisti, tiksliai atsakau į visus klausimus. Užpildytas anketas atidavėme. Laikas eina. Jau visa para, kaip mes dar nieko nevalgėme ir negėrėme. Daiktai mums negrąžinami. Iškvietė du draugus ir kaž kur išvežė. Vienas netrukus grįžo, bet į mūsų klausimus kur jis buvo ir ko jo klausinėjo-nieko neatsakė. Kitas negrįžo visiškai... Vėlai vakare šaukia mane. Tardytojas, keistos išvaizdos subjektas, labai nervingas, pradėjo ne klausimais, bet tiesiog kaltinimais pataikavimu vokiečiams. Kodėl aš patekau į nelaisvę,

kodėl nebėgau, kodėl nežudžiau vokiečių, kodėl aš nelikviduodavau visų tų, kurie stojo į Vlasovo armiją. Vėliau klausinėjo ką aš skaičiau būdamas nelaisvėje, su kuo susitikdavau, ar skaičiau vokiečių leista rusų laikraštį "Novoje Slovo", ar skaičiau kokią nors antisemitinę literatūrą, kodėl aš, būdamas lagerio viršininku amerikiečių zonoje, leidau kalbėti prieš sovietus? Pagaliau liepė man išimti iš kišenius viską: užrašus, dokumentus. Viskas buvo atimta: žiebtuvėlis, parkeris ir net paišelis. Aš paklausiau į kokią kariuomenės dalį būsiu priskirtas. Jis nusišypsojo ir pasakė man, kad privalau atpirkti savo kaltę ir išvėdinti užterštą savo ideologiją. Čia jau aš neišlaikiau. Mane, kovojusį su nepaprastu didvyriškumu, dukart sužeistą, su sugadinta ranka, iškentusį nelaisvės kančias ir darbų katorgą, netekusį sveikatos, nestojusį į Vlasovo armiją, ir nieku neįtariamą, kaltinti išdavimu, atimti mano ordenus, gautus už pasižymėjimus kovose!... Tai kur gi teisybė? Aš pasakiau, kad skūsiuos maršalui Žukovui ir reikalau-siu tikslaus išaiškinimo. Tardytojas bauriai keikdamas puolė mane šaukdamas, kad mano dar laimė, kad aš ne duobėj. Pasakius, kad aš jau be-

veik dvi paros nieko nevalgęs ir reikalauju įsakymo grąžinti mano daiktus, jis atsakė, kad mes visi labai gerai mitome amerikonišku daviniu, kad mums net naudinga pabadauti ir, kad mūsų visi daiktai jau konfiskuoti. Net tai, kad amerikiečiai mus gerai maitino yra nusikaltimas! Davė lapą popieriaus ir pieštuką ir liepė surašyti pavardes visų tų, kurie buvo įstoję į Vlasovo armiją ir tų, kurie pasiliko amerikiečių lageryje. Po to tardytojas įsakė mane nuvesti atgal.

Kitą rytą mūsų barake pasidarė žmonių daug mažiau. Dvylika žmonių, t.y. beveik pusė, iš tardymo negrįžo. Visi jie čia pat po tardymo garaže buvo sušaudyti. Apie 60 žmonių iš mūsų grupės buvo likviduoti. Kiekvieną mūsų grupės žmogų aš žinojau asmeniškai. Kas jis, ar ji, iš kur, kokių būdu atsidūrė Vokietijoje. Žinojau, kad jų visų sąžinė švari ir jie su džiaugsmu grįžta į tėvynę. Visi jie buvo aktiniausi grįžimui. Ir suprantama. Asmens, sukompromitavę save bendradarbiavimu su vokiečiais, patys nedrįstų skubėti grįžti į tėvynę. Matyt, kad kaž kame tie likusieji buvo teisūs, kad patys nevažiojo ir kitus grįžti atkalbinėjo!...

(B.D.)

BUSINESS FOR SALE

Parduodamas

DIDELIS 8-niu STALU

POOL ROOMS

Verdune, Montreal.

Du lietuviai partneriai. Parduodama viena puse.

Kreiptis: J. KINDERIS,

Tel.: TRenmore 5428

Antanas Matulis

FISH & CHIPS

7682 EDWARD STREET

VILLE LA SALLE

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ZINOMAS

LAIDOTUVIU

DIREKTORIUS

J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJŲ VISADA PASIRUOŠES PADETI

2102 FULLUM ST.

AMherst 0694

FR. 5054

Jonas Andrukaitis

EPICIER
Biere - Porter

GROCER
Beer - Porter

Open every night for Beer only
Ouvert tous les soirs avec livraison

1442 LAFONTAINE ST.
1730 FRONTENAC ST.

VALDZIOJE IREGISTRUOTA EKSPEDICINE BENDROVE

HELP Reg'd

PRIMA MAISTO SIUNTINIŲ UZSAKYMUS I VISAS VOKIETIJOS OKUPACINES ZONAS ISSKIRIANT U.S.S.R.

Siuntinys Nr. 1.	Siuntinys Nr. 2
Tik \$10, arba du siunt. uz \$19.	Tik \$5, arba du siunt. uz \$9.
Kiaulinių taukų 4 sv.	Kiaulinių taukų 2 sv.
Kavos 2 sv.	Bekono 1 sv.
Cukraus 5 sv.	Kavos 2 sv.
Bekono 3 sv.	Cukraus 1 sv.
Grietienės 1 sv.	Kakava 1 sv.
Ryžių 1 sv.	Visi produktai yra aukščiausios rūšies ir švieži. Šios rūšies siuntinius už taip žemas kainas tik iš Kanados tegalima išsiusti.
Kakavos 1/2 sv.	
Džiov. Vaisių 1 sv.	

Ekspedicine Bendrove Kanadoje HELP

Patarnauja Kanados ir Jungtinių Valstijų įvairių tautybių žmonėms. Siuntiniai siunčiami griečiausiai Kanados pašto laivininkystės keliu.

HELP pilnai garantuoja už siuntinio pristatymą adresatui, kiekvienu atveju prisiunčia Tamstai gavėjo pakvituotą orderį.

HELP gražina Tamstai pinigų, jei dėl kurių nors priežasčių adresato siuntinys nepasiekia.

HELP standartiniai siuntiniai savo turiniu ir verte pralenkia visus užsienių siuntinius.

Toujau pasinaudokite žemiau esančiu užsakymo orderiu!

UŽSAKYTOJAS:

Vardas ir Pavardė:

Numeris ir Gatvė:

Miestas:, Valstija:

GAVĖJAS:

Vardas ir Pavardė:

Gatvė:, Nr., Miestas:

Ypatingas adresas:

Valstybė:, Zona:

Siandien pasiuskite laiska su užsakymu:

HELP Reg'd. P.O. Box Nr. 777 Place D'Armes,
MONTREAL 1, QUE., CANADA.

PADEKA

Reiškiamie visiems mūsų dėkingumą už gilią užuojautą parodytą skausmo valandoje netekus Mylimo Vyro ir Brangaus Tėvelio.

Norime nuoširdžiai padėkoti klebonui J. Bobinui, tėvui S. Kulbiui, kun. A. Vilkaičiui ir kun. V. Stankūnui už rūpestį laidotuvių dienoje.

Ačiū labai už gėles M. E. Matjošaičiams ir P. M. Pleitams iš Toronto Ont., S. Jankauskams, B. Migelienei. F. Cekavičiams iš Chicagos, Ill., P. J. Juškevičiams M., Vilemienei, J. M. Andriulioniams, F. G. Kušleikams, J. E. Klimavičiams ir J. K. Bendžaičiams, J. Lukošienei ir sūnui Juozui, J. Paulauskams iš St. John, Que., K. Linauskams, P. Valenčiūnams, O. Arlauskienei ir dukteriai Marijai, J. Silickams P. Gudams, A. Greibiams, P. Vilemams, F. Motiečiams, A. Laurinaičiams, J. Motūzams, J. Venckams, J. Vaitekūnams, S. Repčiams, J. Valančiūnams, A. Matuliams, P. Simanavičiams, P. Stulginskiams, Lietuvių Nepr. Klubui, Mr. & Mrs. Pare, Mr. & Mrs. Jakubiuk, Mr. & Mrs. Curruthers, Northern Electric Staff, The National Breweries Ltd.

Tariame širdinga ačiū už Šv. Mišių aukas: P. Zabelams, Magd. Juškevičienei, J. P. Juškevičiams, V. Griganavičiams, Kanados Lietuvių Vyčių Jaunimui, A. Gurčiniams, Šv. Kaz. ir Šv. Jono Draugijai, M. Vilemienei, J. Andriulioniams, J. Jokubauskams, Genaičiams, M. Zavadskams, S. Lalackams, P. Vaupšams, J. Vaupšams, J. Motuzams, A. Laurinaičiams, J. Žemaičiams.

Dėkui visiems, kurie atsilankė į šermenis ir dalyvavo laidotuvsė. Tas pridavė mums daug stiprybės.

A. Stankiene ir sūnus Alfonsas.

AUKOS

"NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI"

Iš Montreal, Que:	
Kanados Lietuvių Sąjunga	\$309.00
Staniulis J.	10.00
Balčiūnas S.	7.00
Gyvis J.	5.00
Katinas A.	5.00
Paulukaitis J.	5.00
Gegžnas K.	3.00
Kinderis J.	3.00
Valenta R.	3.00
Avizienienė P.	2.00
Barauskas A.	2.00
Petratienė O.	2.00
Bagužis P.	1.00

357.00

Iš Toronto, Ont:	
Kanados Lietuvių Tarybos	
Skyrius	\$ 50.00
Jokubynas J.	7.00
Milius A.	2.00
Grinskis A.	2.00

61.00

Iš Delhi, Ont:	
16-tos Vasario minėjimo	
pelnas	\$ 58.30
Iš Cochrane Ont:	
Blount stovyklos:	
Dalinda K.	\$ 6.50
Kriaučeliūnas B.	6.50
Gavėnas Z.	5.00
Juodgudis J.	5.00
Ignatavičius S.	5.00
Kacilevičius A.	5.50
Kaunas A.	5.05
Pangonis R.	5.00
Radvila P.	5.00
Skardžius A.	5.00
Vaidila B.	5.00
Kudirka K.	4.00

Saliklis V.	4.00
Kairys V.	3.41
Kaupas A.	3.00
Ignatavičius M.	3.00
Urbonavičius K.	3.00
Šileikis E.	2.50
	81.46
Clute stovyklos	\$ 50.00
McInnis S. D. G. stovyklos:	
Brazys A.	\$ 5.00
Budreika A.	5.00
Gulbinas V.	5.00
Marijošius B.	5.00
Paukštys J.	5.00
Petrašiūnas A.	5.00
Šakalys E.	5.00
Stankūnas J.	5.00
Vilniškaitis J.	5.00
Žemaitis V.	5.00

50.00

Iš Longlac, Ont:	
Camp 21-č	\$ 84.00
Camp 30:	

"Mes 30 stovyklos lietuviai-miško kirtėjai siunčiame "Nepriklausomai Lietuvai" prenumeratą už 1948 metus. Ta proga Broliška sveikiname Leidėjus ir Redakciją, linkėdami kilniame darbe kuo geriausios sekmės, kad "N. L." iš savitaisio išaugtų didžiuliu demokratišku lietuvių dienraščiu Amerikos Žemynė!"

Gurčinas J.	\$ 10.00
Jurevičius V.	5.00
Bačiulis A.	5.00
Rutavičius A.	5.00
Kuzmickas L.	5.00
Mozūras B.	5.00
Meizys K.	2.00

37.00

Camp 27:	
Gvildys Pr.	\$ 2.00
Jocas P.	2.00
Iš Valora, Ont:	
Camp 307	\$ 25.00
Camp 308:	
Markūnas L.	\$ 5.00
Meilutis J.	5.00
Usvaita J.	5.00

15.00

Iš Regan, Ont:	
Camp 24:	
Bražukas P.	\$ 7.00
Narušas J.	7.00
Eimutis J.	7.00
Repšys C.	5.00
Straupys J.	3.00
Andriušas A.	3.50
Razgaitis L.	3.50
Po \$2.00: Barkauskas J., Kumpikevičius V., Bagirskas J., Narmontas T., Balaišis L., Urbonas J., Jucaitis B., Galbuogis B., Jančys T., Šiaudinis A., ir Bučinskas L. Po \$1.00: Morkūnas J. ir Jutelis P. Viso \$60.00	

Misevičius J.	\$ 5.00
Brauklys P.	2.00
Magpie 37:	
Račkauskas A.	\$ 7.00
Camp 33:	
Lukas K.	\$ 17.00

Visiems duosniesiems mūsų rėmėjams nuoširdžiai dėkojame.

MONTREALIECIU AUKOS
K.L.T. 16-tos VASARIO
MINEJIMO PROGA

Po \$4.00 — Talalaitė E.	
Po \$2.00: Garbauskas K., Zabela P., Dubauskas F., Sathagienė O., Vytas P., Dalyžius, Papaurėlis, Kuodis, Navickas A., Botyrienė A., Žemaitis J., ir Meškėnienė.	
Po \$1.50 — Šaltenis.	
Po \$1.25 — Dovydaitytė.	
Po \$1.90: Zavadskas I., Meškytė J., Viluckytė B., Čepaitienė, Jasutis K., Pundžius, Staniulis, Stankevičius, Girėdžius, Vasiliauskas J., Zaloskas M., Janulis J., Gyvis J., Nomeika V., Konradas E., Kiaupas M., Žukauskas K.,	

Norgėlas M., Mikalajūnas, Baršauskas, Yla D., Gegžnas K., Tamoševičius, Bagžis P., Milius D., Milius E., Vaikšnora M., Tamkevičius J., Dases, Irkukes P., Kleizienė M., Meistas A., Subačius A., Mickevičius, Bakanavičius J., Varnaitienė O., Penkiūnienė M., Škudienė M., Pocius A., Mickaitis V., Adamonis, Vilkaitienė O., Kiniauskienė Skaisgiris V., Juknelis A., Černienė, Krikščionas, Matusienė, Maceliene, Jagelavičius, Kilmonis J., Vaupšas, Girinis L., Vasiliauskas, Vilimas, Genys, Kasakevičius, Jonikas J., Norkeliūnas A., Nomeikas V., Liešukas, Paplauskas J., Kriaučeliūnas J., Mikėnas K., Botyrienė A., Paul M., Mackevičius A., Grigeliai, Gaurys A., Rudinskienė G., Gudžiūnas K., ir Goris J.	
---	--

K.L.C.T. nuoširdžiai dėkoja aukotojams ir kartu atspira visus tuos, kurių vardų aukų rinkėjai neužrašė arba užrašė netiksliai

Smulkus Skelbimai

"N. L." įveda naują skyrių. Kas

nori parduoti ar pirkti dėvėtus baldus, rūbus, susirasti ar išnuomoti kambarius ir t.t., kviečiami šiuo patarnavimu pasinaudoti.

— Red.

Nori Koresponduoti
Angliškai

Studentai lietuviai Zigmas Šimkaitis ir Katrė Šimkaitytė su Kanados gimino lietuvių jaunimu. Adresas: Rheinhauerlandstr. 80, (20b) — Goettingen, Germany, British Zone.

Iesko Lietuvio Ukininko

Kuris sutiktų atkviesti iš Vokietijos darbams šeimą iš 5 asmenų: tėvas 75, motina 49, ir broliai 26, 25 ir 22 metų. Visi darbingi ir prityrę žemės ūkio darbininkai. Kelionės išlaidas apmoka jau esąs Kanadoje ketvirtasis brolis Vladas Ivanauskas, Golden Manitou Mine, Val D'Or, P.Q., kuris gali suteikti visas reikiamas žinias.

Černiauskaitė Joana, Želvos v., Šaukienė Ieva, gyv. Montreal, Rimkūnaitė Viktorija iš Šarlėnų, Kukenis Jurgis, Smilgių km., Kaupiškių v.,

Uogintas Steponas, Mickiemės km., Naujamiesčio v.,
Garnelis Petras, Draničėnų km., Utenos v.,

Wilim-Grizaitis Sofija,
Jonaitis Stasys, atvykęs Kanadon 1947 m.,

Baranauskas Juozas, Kuklių km., Kalčinėnų valsč.,

Marcinkus Kazimieras, Žagarės km., Raseinių apskr.,

Pylipaitė-Petratienė Petrė, Kalpokų km.,

Petratit Juozas, Kalniškių km., Tau-ragės apskr.,

Levanauskas Bronius, Gaurės v., Tau-raugės apskr.,

Prieskienius Antanas, kilęs nuo Aly-taus-Merkinės,

Bėtė Vladas, Mažuolių km., Pašuvio v.,

Petratytė Uršulė, Pelučių km., Ve-liuonos v.,

Šipkytė Marcėlė, Liudvinavos km., Raudonės v.,

Mežiūnas Petras, Garšvų km., Papi-lės v.,

Mežiūnaitė Ona, Garšvų km., Papilės v.,

Pustapedskis M., išvykęs Kanadon apie 1937-38 b.,

Valytė Julija,

Veiverys Petras ir žmona Mitkutė, Kasliškių km., Karlių v.,

Vaitiekūnas Albinas, Kupiškio v.,

Zenus Kazys, Rudmenios km., Rum-šiškių v.,

Radikonis Bronius, Šešuolių v., Uk-mergės apskr.,

Mockus Antanas, Globių km., Gaurės v.,

Balsiai Antanas, Juozas ir Vincas, K. Naumiesčio v.,

Plaušiniai Olesas, Viktoras ir Antanas, Vencloviškių km., Raudonės v.,

Raslavičius-Rasel Andrius, išvykęs iš Marijampolės,

Kauka Juozas, Aukštosios km., Sas-navos v.

KNYGU LEIDYKLA EUROPOJE

"ATZALYNAS"

Per savo skyriu Kanadoje atlieka visus lietuviškos spaudos užsakymus, platina Europoje išleistas knygas, iš autoriu priima rankraščius išleidimui.

Siuo metu skyriuje gaunama:

1) "Lietuva Šalis Mano Brangioji". Vienintelis tremtyje giliaspūdėmis išleistas vaizdų albumas. Tinka netik kaip stalo papuošalas, bet ir kaip dovana svetimtaučiams. Tekstai ir Lietuvos istorijos santrauka anglų kalboje.

Kaina su prisijuntimu \$1,—

2) RUTKUNAS "Paukštės Man Meta Sparnus" Poėzija. 160 pusl.

Kaina \$0.80—

3) "Lietuvos Žemėlapis" Keturių spalvų. Apima 1920 — jų metų sutartimis nustatytą Lietuvos teritoriją.

Kaina \$0.50

4) ST. ZOBARSKAS "Gandras ir Gandrytė". Gražiausia tremtyje spalvuotomis iliustracijomis mokyklinio amžiaus vaikams knyga. Kaina \$0.60—

5) VYTIS. Keturių spalvų. Kambarinis formatas. Meniškas darbas. Kaina \$0.50—

DEMESIO

1) Katik gauta gražieji 1948—tųjų m. sieniniai "Atžalyno" kalendoriai. lentelė dail. Firinausko. Kaina \$0.50

2) Rutkūno "Kišeninis kalendorius"

su gausybe pasiskaitymų ir patarimų. Viršeliai dail. J. Firinausko. Kaina \$0.50.

Užsakymus siųsti:

"ATZALYNAS"
6642 3rd Ave., Rosemount
Montreal, P.Q., Canada

NETRUKUS IS SPAUDOS
ISEINA.

Babrausko "Lietuvos Keliu" 2 tomai. Alė Nakaitė, Noveles.

Švaistas, Novelės.

BAIGIAMA PARUOSTI
SPAUDAI

B. Rutkūnas "Gintaro Žvejai"

Baladės. Lietuvių ir anglų kalbomis. Spalvuotos iliustracijos. Labai gerame popierėje.

M. Aukštaitė "Mirštančios Akys"

Iliustruota. Š. Amerikos žemynė pažy-stomos rašytojos rinktinės novelės.

Lietuvių organizacijos, spaudos my-lėtojai ir platintojai prašomi su leidy-kla turėti ryšius, kad nepraleidus progą įsigyti taip vertingų knygų.

"ATZALYNO" SKYRIUS KA-NADOJE.

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA

Kanados Lietuvių Laikraštis

Redaguoja: Redakcinis Kolektyvas

Leidžia: Kanados Lietuvių Centro Taryba

Published by: Lithuanian League of Canada

Prenumerata Metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje	\$3.00	Canada	\$3.00
Užsieny	3.50	Other Countries	3.50

REDAKCIJOS ANTRAŠAS

6642 Third Ave., Rosemount, — Montreal 36, Quebec, Canada

KORESPONDENCIJOS

MONTREAL

PERMAINOS "N.L." REDAKCIJOJE

1948 m. kovo mėn. 22 d. visuotiniame K. L. C. Tarybos posėdyje buvo svarstomas p. L. Girinio jau seniau paduotas pareiškimas pasitraukti iš "N.L." redagavimo darbo. Jam nurodžius ir motyvavus rimtas priežastis, pareiškimą buvo nutarta priimti, o jo vieton pakviesti p. Pr. Rudinską. P-nui Rudinskui sutikus, tą patį dieną įvyko kolegialus pareigų perdavimas. P-nas L. Girinis ir ateityje lieka aktyvus "Nepriklausomos Lietuvos" talkininkas ir padėjėjas. Jis pereina prie senojo savo knygų leidimo darbo "Atžalyne".

Kanados Lietuvių Centro Taryba vienbalsiai p. L. Giriniui išreiškė gilią padėką už perorganizavimą ir padėtas dideles pastangas pradiniam laikraščio leidimo darbe.

JAUNIMO SUSIPAZINIMO VAKARAS

K.L.C.T. š.m. balandžio (april) 10 d. šeštadienį, 8-tą valandą vakare rengia linksmą jaunimo susipažinimo vakarą (lunch party) su šokiais, alumi, minkštais gėrimais, "candies" ir t.t. Vakarą tikslas — vietinio jaunimo susipažinimas su nesena atvykusiais į Montreal lietuviais vyrais ir mergaitėmis.

Visi, kas gyvas, į vakarą! Nepra-leiskite progos atjaunėti ir vyresnieji! Vakarą įvyks Lietuvių parapijos salėje. Įėjimas: su alumi \$1.00, be alaus \$0.75.

Pelnas skiriamas "Nepriklausomai Lietuvai" remti.

Kanados Lietuvių Centro Taryba.

ISKILMINGA VAKARIENE

Šv. Elžbietos Draugija balandžio mėn. 18-tą d. (sekmadienį) 4-tą val. Parapijos salėje rengia iškilmingą vakarienę su stipriais ir minkštais gėrimais.

Visi kviečiami kuo skaitlingiausiai dalyvauti

Įėjimas \$1.25.

ADRESO PAKEITIMAS

Praeitame "N.L." numeryje įdėta-me organizaciniame atsišaukime K.L. Centro Tarybos vicepirmininko adresas pakeičiamas sekančiai: Pr. Rudinskas, 214 2nd Ave., Ville La Salle, Montreal 32, Que.

ATVYKO NAUJA SIUVEJU PARTIJA

Laivu "Falcon" kovo mėn. 28 d. į Halifax atvyko nauja siuvėjų partija, kurių tarpe yra 25 lietuviai. Iš jų 9 siuvėjai, kiti šeimų nariai. Keturių šeimos lieka Montreal, o kitos keturios siunčiamos į Toronto. Vienas nevedęs vyras ir viena mergaitė būsią paskirti į mažesnius miestelius. Be to, kartu atvažiavo 45 lietuviškos ligoninių ir

namų ruošos darbams. Netrukus atvyksią per Italiją 200 lietuvių vyrų statybos darbams.

Naujuosius lietuvių sutiko St. Paul D'Hermit pereinamoje stovykloje K. L. T. pirmininkas p. J. Juskevičius ir Ponia.

KAIP VYKSTA SIUVEJU PATALPINIMAS

Visų tautybių siuvėjai vežami tik su ta sąlyga, kad jų tautiečiai Kanadoje sutinka juos aprūpinti butais. Montreale tatau atlieka Lietuvių Tremtinių Gelbėjimo komitetas.

Iš viso į Kanadą jau atvyko 39 siuvėjai ir 40 jų šeimų narių (neskaitant kovo 28d. atvykusiųjų). Šeimų buvo 21, nevedusių vyrų 14 ir merginų 4.

Montreale pasiliko 15 šeimų, likusių 6 išvyko į Torontą. Bendras pasilikusiųjų Montreale skaičius 60 ir išvykusiųjų į Torontą 19.

Sunkiausia patalpinti šeimas, tačiau lig čiol vis dar netrūko geros valios tautiečių, kurie atvykusius priglaudavo. Didžiausi nuopelnai už siuvėjų patalpavimo ir priėmimo organizavimą tenka komiteto pirmininkui p. Juškevičiui, p. Juskevičienei, p. Vaškiui ir kt.

K. L. T.

RENGIA VAIDINIMA

Balandžio mėn. 25 d. Kanados Lietuvių Centro Taryba Parapijos salėje rengia didelį vakarą su įvairia programa.

Bus vaidinama įdomi komedija "Gras Kaimiečio Bernu". Mergaitės šoks tautinius šokius.

Įėjimas \$1.00

Pelnas skiriamas Lietuvių parapijos bažnyčios statybai.

Visa Montrealo lietuvių visuomenė kviečiama kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

Kanados Lietuvių Centro Taryba

TORONTO

PRANESIMAS

Maloniai pranešu skyriaus nariams ir rėmėjams, kad Kanados Lietuvių Tarybos, Toronto skyriaus, susirinkimai vyksta kiekvieno mėnesio trečią sekmadienį, trečią valandą po pietų, parapijos salėje. Jei pasitaikytų pakeitimų, laikas ir vieta bus pranešta iš anksto skelbimu lentoje ties parapijos salė, arba spaudoje.

K. L. T. Toronto Skyriaus Valdybos sekretorius.

TORONTO K.L.T. SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Š.m. vasario mėn. 22 d. parapijos salėje įvyko Kanados Lietuvių Tarybos, Toronto skyriaus susirinkimas.

Susirinkimą atidarė ir jį pravedė

skyriaus pirmininkas Mečys Norkus.

Šis susirinkimas turėjo įvykti vienu sekmadieniu anksčiau, bet dėl vasario 16-tos buvo atidėtas į vasario 22d.

Ši kartą negalima nutylėti fakto, kuris taip maloniai visus susirinkimo dalyvius veikė, tai diskusijų eiga. Diskusijos ėjo dienotvarkės numatytais ir susirinkimo metu iškilusiais klausimais. Pati diskusijų eiga buvo nepaprastai kultūringa ir vieningumo dvasioje. Stebėtina visi buvo įsigyvenę į aptariamą, klausimus ir mintis. Ypač energingai ir prasmingai susirinkime kalbėjo p.p. Frencelis, Jokubynas, Dervinis, Augutis, Miliuskas, Čirūnas, P. Kairys ir kt. Malonu konstatuoti šį didelį žingsnį vieningumo keliu.

Pirmininkas Mečys Norkus susirinkimą vedė labai sklandžiai, išskeldamas daug puikių ir sveikų minčių.

Skyriaus nariai turėtų kuo skaitlingiausiai lankyti susirinkimus, nes čia būna tikrai įdomių klausimų ir minčių.

Tarp kitų susirinkimo metu padarytų pranešimų, teko išgirsti vieną gana liūdną pranešimą. Esą, Kanados valdžios pareigūnams yra žinoma, kad yra keletas naujai atvykusių tremtinių (tarp jų ir moterų), kurie lankosi pas lietuviškai kalbančius komunistus. Jei valdžios pareigūnams buvo įdomu sužinoti kas lankosi pas komunistus, tai reikia manyti, kad jie turi tam tikslą ir tikriausiai tas nieko gero nežada naujai atvykusiems lietuviams.

Ar nebūtų tikslu, kad Kanados Lietuvių Taryba, naujai atvykusiems, ateitų į pagalbą. Ypač tiems, kurie lankosi pas komunistus ne iš blogos valios, o tik iš nežinojimo.

S.

WINNIPEG

PRANESIMAS

Tilpės mano pranešimas šiame laikraštyje iš 1948 m. vasario mėn. 11 d. dėl išvietintų asmenų įvažiavimo į Kanadą sudomino labai daug žmonių. Deja, turiu pranešti, kad į tą įstaigą nebėra prasmės daugiau kreiptis. Dalykas tas, kad ji jau gavo daugiau laiškų, kaip reikalinga žmonių. Ukininkai reikalauja daugiau danų tautos žmonių, nes jie čia yra gerai išsireklamavę ir jų tautos yra nemažai ūkininkų. Išėjis atsiėmimui išvietintųjų tik viena — reikalinga susirasti ūkininką, kuris garantuotų jiems darbą ir išlaikymą.

P. Liaukevičius.

ATVYKO LIETUVIAI TREMTINIAI

Š.m. kovo mėn. 6d. laivu "Sturgis" į Kanadą atvyko 143 lietuviai, kurių 9 buvo paskirti į Canadian Pacific Railway Co. Winnipege geležinkelio darbams. Jie šį Manitobos miestą pasiekė kovo 10 d. vakare ir kartu su 9 latviais, 10 lenkų ir 2 ukrainiečiais pradėjo darbą, apsigyvendami labai ankštose patalpose — viename vagone. Nuotai-ka mūsų vyrų pradžioje kiek buvo kritusi, tačiau sužinoję, kad mieste esą lietuvių ir net 19 mergaičių dirbančių sanatorijoje, pasitaisė. Mūsų tautiečiai žada pirmus čia atvykusius lietuvius pakviesti pas save Velykų šventėms, o balandžio mėn. 3 d. rengiamas pasilinksminimas Winnipego naujai atremontuotame lietuvių klube. Užmegsti santykiai su gražiai čia įsikūrusiais lietuviais, kurie beveik visi turi nuosavus namus, ar šiaip kokias krautuves.

Tikrai tenka stebėtis, kad beveik visi jie kalba gražiai lietuviškai, nors išgyveno per 40 metų, o taip pat ir čia gimę jų vaikai.

Reik tikėti, kad mūsų vyrai ir mergaitės įlieties į vietinį lietuvių kultūrinį gyvenimą, įnešdami dar daugiau gyvumo savo tautiečių tarpe.

K. Baronas.

WINNIPEGO LIETUVIAI ATSVENEI 16-ta VASARIO

Gyvenu virš 80 mylių nuo Winnipego. Kad ir šaltas žiemos vėjas neša sniegą ir šaldo viedą, bet juk vinipegiečiai ruošia 16-tos vasario minėjimą pirmą kartą savo istorijoje. Kaip gi nepamatyti, juk kiekvieno lietuvių širdžiai ta diena artima ir brangi, ypač šiuo laiku, kada ji vėl svetimųjų surakinta tvirčiau, negu kada nors ir jos vaikai išblaškyti po viso pasaulio kampus kenčia vargą ir badą. Čia užklydęs jų būrelis su vietinių lietuvių pagalba surengė tą brangų paminėjimą tik ką baigtame statyti Winnipeg lietuvių klube.

Programą išpildė ko tik nevieni atvažiavusieji Jurgio Januškos vadovaujami. Dainas, šokius ir įvairiausių pavaizdavimus atliko būrys mergaičių atvažiavusių iš Vokietijos, kurios dirba vienoje ligoninėje. Dvi jaunos vietinės mergaitės prisidėjo prie programos — Airina Pranevičiūtė pasakmėno piano ir pašoko ir Gražina Zavatskaitė pademonstravo akrobatiką. Publika joms negailėjo katučių. Prieš porą savaitę atvažiavusi iš Vokietijos jaunuolė Lidijsa Dargužytė padeklamavo kelis eilėraščius, kurie publikai be galo patiko. Pabaigoje airių kilimo kunigas pagyrė lietuvių už jų darbštumą ir troškimą atgauti savo kraštui laisvę, išgyrė lietuvių dainas, "bet mūsų širdys", jis sako, "visgi gražesnės", tuoni duodamas suprasti, kad kiekviena tauta turi gerbti savo.

Už šį programos išpildymą didžiausias kreditas tenka mergaitėms, kurios sunkiai dirba, bet visgi rado laiko nelaimingos Tevynės kančias daina ir vaizdais atvaizduoti, kurios daugumai ištraukė skausmo ašaras.

Ši pirmutinį parengimą vietinė an-

glų spauda gražiai paminėjo įdėdama paveikslus aštuonių lietuvių tautiniuose rubuose, bei aprašydama programą.

16-tą vasario ant vietinio laikraščio Free Press trobesio plevėsavo Lietuvos vėliava tarp Anglijos ir Kanados vėliavų. Tą gražų mūsų tautos atjautimą minėtas laikraštis darysias kiekvienais metais.

Vakaro rengėjais buvo J. Januška, K. Pranevičius ir A. Matulevičius.

Aš kreipiuosi į Jus, mieli Vinipegiečiai, kad atėję laikas ir mums turėti kokią nors lietuvišką, tautišką organizaciją, tuomet bus lengviau dirbti tautinį darbą, kuris taip apleistas šioje kolonijoje. Aš rekomenduočiau ateityje sutverti Kanados Lietuvių Tarybos skyrių.

„Todel į darbą visi kas tik galim, prikelsim iš vargo mus mylimą šalį.“

P. Liaukevičius.

AGAWA

Agawa stovyklos lietuviai prisitūpę "N.L." knygą Aleksio Rannit, "V.K. Jonynas" su šiuo įrašu:

"Tepriemena šis leidinėlis kiekvienam, kad lietuviai ir sunkiame tremties kelyje nepalūžta. Įvairių sričių darbe jie įrodo pasauliui savo vertę laisvai gyventi ir kurti.

Amžius vergavę — laisvę laimėjom per aukas ir pasišventimą

Agawa, Camp 41 lietuviai"

Prisiūstoji knyga yra liuksusinis mūsų didžiojo grafiko V. K. Jonyno reprodukcijų leidinys su įvadu prancūzų, anglų ir vokiečių kalbomis. V. K. Jonynas yra pasaulinio masto grafikas žinomas toli už Lietuvos ribų. Dabar jis gyvena ir dirba kaip tremtinys Vokietijoje.

Tel: Ofiso — CH. 5020

" Res. — AM. 9324

Dr. E. Andrukaitis

LIETUVYS

GYDYTOJAS

2540 Sherbrooke East, Montreal

(Ant Frontenac Kampo)

2820 ALLARD ST.,
Montreal 20.

Tel. TRenmore 1135

Victoria

CLEANERS & DYERS CO.

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome nuo lietaus apsiastus, dėl kurių uždedame "Drex", kas neperleidžia vandens ir duoda graženę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetas ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius.

Kiekvieną orderį pajimame iš namų ir pristatome į namus.

Už musu atliktą darbą garatuojujame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRenmore 1135 (galimą pašaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:

J. Kriaučeliūnas

J. Matulaitis

A. Majauskas